

เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและการเลือกเรียน
วิชาชีพพยาบาลในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ATTITUDES TOWARDS THE CHOICES OF IDEAL CAREER
AND THE NURSING CAREER
AMONG THE MATHAYOM 5 STUDENTS

อภินันทนาการ

จาก

รองศาสตราจารย์ ดร. อภินันท์ สุขศรีงาม

พรนภา หอมสินธุ์

รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์

ขิดเฉพาะห้องสมุดยัชดา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ISBN 974-574-345-3

ประวัติผู้วิจัย

1. นางสาวพรนภา หอมสินธุ์
ตำแหน่ง อาจารย์ระดับ 6
วุฒิ พย.บ.
วท.ม. (พยาบาลสาธารณสุข)
สถานที่ทำงาน ภาควิชาการพยาบาลชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. นางสาวรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์
ตำแหน่ง อาจารย์ระดับ 6
วุฒิ พย.บ.
วท.ม. (วิทยาการระบาด)
สถานที่ทำงาน ภาควิชาการพยาบาลชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนซึ่งนั่นหมายถึงต้องมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อชีวิตมนุษย์ ดังนั้นผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง มีจิตใจเมตตา กรุณาและมีความรักในวิชาชีพ แต่จากอดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบันกลับพบว่า ผู้ที่เข้ามาเรียนพยาบาลส่วนใหญ่มิใช่ผู้ที่มีความสนใจในวิชาชีพนี้อย่างแท้จริง หรือบางส่วนเป็นผู้ที่มีความพร้อมต่ำเกินไป ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลถึงคุณภาพของการให้บริการ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นผู้ที่มีโอกาสศึกษาต่อในวิชาชีพพยาบาลนั้น หากได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลอย่างเพียงพอในทุกแง่มุมแล้ว นักเรียนจะมีเจตคติต่อการเลือกเรียนต่อวิชาชีพพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพในอุดมคติที่ตนคาดหวังไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการหารูปแบบ และแนวทางส่งเสริมเจตคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพพยาบาลในนักเรียนต่อไป

พรนภา หอมลินธุ์
รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์
พฤศจิกายน 2542

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่ ผศ.ดร. ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ และ ดร. เพียงใจ สัตยุตม์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม ดร. เพียงใจ สัตยุตม์ และคุณดรชณี ภิรารักษ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.สุวรรณา จันทรประเสริฐ และดร. ศุภรางค์ อินทวารุณ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้รายงานวิจัยฉบับนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

และการวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จมิได้ หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

พรนภา หอมสินธุ์
รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์

โครงการวิจัย : เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล
 ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5
 คณะผู้วิจัย : พรนภา ทอมสินธุ์ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์
 ปีที่ทำวิจัย : 2541

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลภายหลังเข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติที่ตั้งไว้ของนักเรียนโดยเป็นการศึกษาแบบวิจัยกึ่งทดลองแบบศึกษา 2 กลุ่มวัด 2 ครั้ง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ในโรงเรียนเขตจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง ซึ่งได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับโรงเรียนในแต่ละจังหวัดจะถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 5 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 1 แห่ง ไกลเมือง 2 แห่ง และไกลจากตัวเมือง 2 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 242 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 248 คน

กลุ่มทดลองเข้าร่วมโครงการ โดยการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลด้วยวิดีโอทัศน์และการอภิปรายซักถาม รวมใช้เวลา 30 นาที แบบสอบถามที่ใช้บางส่วนได้สร้างขึ้นใหม่และบางส่วนได้ตัดแปลงมาจาก การศึกษาของ เมย์ ออสติน และแซมเปียน ซึ่งแบบวัดดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบออสกูด 7 ระดับ โดยแบบวัดดังกล่าวมีค่าความเที่ยงของเครื่องมืออยู่ในระดับสูงดังนี้ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7925 แบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9443 แบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9201

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแคว์ การทดสอบค่าทีที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการศึกษา พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและอาชีพในอุดมคติ และผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลไม่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากก่อนเข้าร่วมโครงการรายได้ครอบครัวและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันจึงได้วิเคราะห์ด้วยสถิติความแปรปรวนร่วมเพื่อทดสอบว่ารายได้ครอบครัว การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการเข้าร่วมโครงการจะมีอิทธิพลร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงความแตกต่างระหว่างผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนพยาบาลหรือไม่ พบว่ารายได้ครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่วนการเข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความแตกต่างระหว่างผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพโดยมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรร่วม นั่นคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้

TITLE : ATTITUDES TOWARDS THE CHOICES OF IDEAL CAREER AND
THE NURSING CAREER AMONG THE MATHAYOM 5 STUDENTS

AUTHORS : PORNNAPA HOMSIK, RUNGRATN SRISURIYAWET

YEAR : 1998

ABSTRACT

The purposes of this study were to compare the change of attitudes towards the choices of ideal careers with the nursing career after the intervention. The design of this study was quasi-experimental, i.e. a pretest-posttest design with non equivalent groups.

The sampling groups were female students studying in the 2nd semester of Mathayom 5 in Chonburi and Rayong provinces (experimental and control groups respectively). In each province, 5 schools were selected: 1 urban, 2 suburban, and 2 rural. All of the female students were the sampling groups, the samples comprise 242 in the experimental group, 248 in the control group. The intervention, a presentation of nursing career was delivered to the experimental group by video and discussion. The total presentation was about 30 minutes in length.

The questionnaire was modified from May, Austin and Champion in a Sigma Theta International study and some parts were prepared by the researchers. The questionnaire was on the Semantic Differential Scale (Osgood's Scale) of 7 levels. The questionnaire had high reliability: the subjective norms ($\alpha = 0.7925$), attitude towards the choices of nursing career ($\alpha = 0.9443$) and attitude towards the choices of ideal career ($\alpha = 0.9201$). Data were analyzed by a combination of methods, including descriptive statistics, χ^2 test, Independent-Samples t-test and ANCOVA.

Results: Before the intervention, there had been no significant differences between the experimental and control groups regarding G.P.A, experiences of nursing, attitude towards the choice of nursing career, attitudes towards the choice of ideal career, and the difference between the attitudes towards the choice of ideal career and the choice of nursing career. However, the family income and the subjective norms were different. After the intervention, the change of difference between attitudes towards the choice of ideal career and the choice of nursing career was analyzed, ANCOVA, treating the family income and the intervention as the main effect and the subjective norms as the covariance. The results was that the family income did not affect the change of difference between attitudes towards the choice of ideal career and the choice of nursing career. However, the intervention and the subjective norms did. In conclusion, the intervention had an impact on the samples' attitudes towards the choice of nursing career conditioned by the subjective norms.

สารบัญเรื่อง

	หน้า
ประวัติผู้วิจัย	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อ	ง
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
วัตถุประสงค์ทั่วไป	3
วัตถุประสงค์เฉพาะ	3
สมมติฐานการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการทำวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพและวิชาชีพพยาบาล	6
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกอาชีพ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกวิชาชีพพยาบาล	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	34
ประชากรที่ศึกษา	35
กลุ่มตัวอย่าง	35

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	
ขั้นตอนการทดลอง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	40
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ข้อมูลพื้นฐาน	41
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	44
เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการ	46
เปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้าร่วมโครงการระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปการวิจัย	55
อภิปรายผลการศึกษา	58
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (เพิ่มเติม)	67
ภาคผนวก ข แบบสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นของนักเรียน	75
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัย	78
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือชุดต่าง ๆ	88
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจเครื่องมือ	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 โรงเรียนที่เป็นหน่วยศึกษาจำแนกตามจังหวัดและระดับโรงเรียน	36
2 จำนวนนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ และจำนวนนักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน	36
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน	43
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลเด่นชัด จำแนกตามกลุ่มอ้างอิงและกลุ่มตัวอย่าง	45
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำแนกตามกลุ่มอ้างอิงและกลุ่มตัวอย่าง	45
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	46
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโครงการ	48
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้าร่วมโครงการ	49
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโครงการ	50
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโครงการจำแนกตามรายช้อ	52
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนฐานของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้าร่วมโครงการ	53
12 วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของปัจจัยด้านรายได้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การเข้าร่วมโครงการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล	54

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบของทัศนคติ	20
2	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	24
3	ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา	26

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านและการที่วิชาชีพการพยาบาลจะดำเนินไปด้วยดี ต้องมีบุคลากรทางการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถ นั่นคือผู้ที่เข้ามาเรียนในวิชาชีพพยาบาลได้จึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง จิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตา พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ให้การบริการแก่ประชาชนทั่วไปทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและวิญญาณ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมหรือลัทธิการเมือง เพื่อบรรเทาอาการทุกข์ทรมานจากโรคและความเจ็บป่วย ส่งเสริมบำรุงรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดี และฟื้นฟูสภาพหลังการเจ็บป่วยเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการมีสุขภาพดีของประชาชน

นอกจากนี้พยาบาลที่ดียังต้องสามารถดัดแปลง และปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคม เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว (สมจิต หนูเจริญกุล 2534 อ้างใน ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ 2538: 1) การคัดเลือกบุคคลเข้ามาศึกษาต่อในวิชาชีพพยาบาลจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะการที่พยาบาลวิชาชีพจะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพ มีคุณค่าแก่ผู้รับบริการและพิสูจน์ให้สังคมมองเห็นความสำคัญของพยาบาลได้นั้นย่อมต้องอาศัยความมีคุณภาพของตัวพยาบาลวิชาชีพเอง (ฟาริดา อิบราฮิม 2536: 58)

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบัน ปรากฏว่าสาขาที่นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ เลือกเรียนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาแพทยศาสตร์ และสาขาวิชานิติศาสตร์ - สื่อสารมวลชน ตามลำดับ ส่วนสาขาพยาบาลศาสตร์นั้น นอกจากจะเป็นสาขาที่ไม่ได้รับความนิยมแล้ว ยังเป็นสาขาหนึ่งที่มีผู้ปฏิเสธการเข้าเรียนค่อนข้างสูง และมีการปฏิเสธในหลายๆ รูปแบบ นับจากการไม่ไปสอบสัมภาษณ์และไม่ไปรายงานตัวหลังการประกาศผลสัมภาษณ์แล้ว การที่มีผู้สละสิทธิ์ไม่เรียนพยาบาลนั้นเป็นแนวโน้มที่ทำให้อัตราการขาดแคลนพยาบาลที่มีอยู่แล้วเพิ่มมากขึ้น (ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ 2538: 3) มหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเพียงแห่งเดียวในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ประสบปัญหาลักษณะเดียวกัน กล่าวคือจากข้อมูลของงานทะเบียนและสถิติ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าการสมัครเข้าเรียนต่อของนักเรียนโควตาภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีนักเรียนเลือกเรียนคณะพยาบาลศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 16.0 ในปี 2539 และลดลงเหลือร้อยละ 13.5 ในปี 2540

ดาร์ณี จงอุดมการณ์ (2537) ได้แสดงทัศนะว่า ปัญหาใหญ่ของการขาดแคลนพยาบาลมิใช่เป็นเพียงปัญหาขาดแคลนตัววิชาชีพที่มีอยู่ แต่เป็นปัญหาขาดคนผู้อยากเรียนด้วย พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ในสภาพการศึกษาพยาบาลปัจจุบัน ยังไม่มีความมั่นใจได้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์เพียงพอ ในบางสถานศึกษาพยาบาลพบว่า การค้นหาหรือคัดเลือกผู้เข้าเรียนพยาบาลยากมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีผู้สนใจเรียนน้อยลงหรือผู้ที่สนใจเรียนมากก็มีความพร้อมต่ำไป แต่สถาบันยังคงต้องเร่งรัดการผลิตจึงทำให้ปัญหาดังกล่าวขยายกว้างออกไป

จากการศึกษาของไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ (2538) ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 คน พบว่ามีนักเรียนเพียงร้อยละ 23.5 เท่านั้นที่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.5) ไม่เลือกเรียน โดยให้เหตุผลในการไม่เลือกเรียนเรียงตามลำดับ 5 อันดับแรกดังนี้ คือ (1) เป็นอาชีพที่ต้องอยู่เวรยามวิกาล (2) ต้องทำงานหนัก รับผิดชอบมาก (3) มีวันหยุดไม่ตรงกับผู้อื่น ต้องอดทน อดกลั้น เสียสละมากเกินไปและทำงานหนักเหมือนคนรับใช้ (4) เป็นอาชีพที่น่าเบื่อหน่าย จำเจ ซ้ำซาก และต้องทำงานอยู่กับสิ่งสกปรกและเชื้อโรค (5) สิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่น่ารื่นรมย์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมารีเนอร์และคณะ (Marriner et al. 1990: 27-30) ที่ทำการศึกษเปรียบเทียบการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลและวิชาชีพในอุดมคติของ นักเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง ในเมืองเซาท์เทิร์น อินดีแอนา (Southern Indiana) จำนวน 450 คน โดยการให้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลว่าเป็นอาชีพที่มั่นคง มีคุณค่า ได้ใช้ความรู้ ได้รับเงินค่าตอบแทน มีความปลอดภัย มีภาวะผู้นำที่ต้องใช้การตัดสินใจ มีอำนาจ และได้รับการยอมรับน้อยกว่าอาชีพในอุดมคติ แต่รับรู้วิชาชีพพยาบาลต้องให้การดูแลบุคคล เป็นงานที่หนัก ต้องใช้ร่างกาย เป็นงานที่วุ่นวาย และใช้เทคโนโลยีมากกว่า

ตามแนวทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค (Hoppock 1966 อ้างใน ลำเนาวิ ขจรศิลป์ 2529: 10) เชื่อว่ามนุษย์เลือกเรียนวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการที่ไม่เท่ากันและแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล บางคนเลือกอาชีพเพราะต้องการความมั่นคงด้านการเงิน ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือต้องการความสำเร็จในชีวิต จากการศึกษาถึงค่านิยมในลักษณะงานที่นักเรียนเลือกมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ งานที่มีรายได้ดี งานที่มีความมั่นคง มีสวัสดิการดี งานที่สอดคล้องกับอุปนิสัยและงานที่มีอิสระในการทำงาน สำหรับวิชาชีพพยาบาลจากการศึกษาของกรอสแมนและคณะ (Grossman et al. 1989: 18-21) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รับรู้วิชาชีพพยาบาลต้องเกี่ยวข้องกับ การดูแลและช่วยเหลือคนป่วยเท่านั้น แต่ไม่ทราบถึงบทบาทอื่นๆ ของพยาบาล รวมทั้งโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพ ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ (2538: 1-2) กล่าวว่า การที่นักศึกษาไม่แน่ใจว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบวิชาชีพพยาบาลหรือมีเจตคติทางลบต่อวิชาชีพ เมื่อเข้ามาเรียนและประสบกับสถานการณ์จริงซึ่งอาจส่งเสริมให้เกิดความไม่พึงพอใจบางประการ ทำให้เมื่อสำเร็จการศึกษาพยาบาลออกไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพหรือต้องเปลี่ยนอาชีพซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดเป็นความสูญเสียที่สำคัญยิ่ง

ดังนั้น การให้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนมีการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลที่ถูกต้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือก เรียนพยาบาล ซึ่งจะส่งผลดีต่อสถาบันการศึกษาพยาบาลที่จะมีโอกาสได้รับนักศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสนใจ ตั้งใจที่จะเป็นพยาบาลอย่างแท้จริง อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้ มีความก้าวหน้าต่อไป

การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถจะสร้างความสนใจในการ เข้าสู่วิชาชีพพยาบาลของนักเรียนได้ (Marriner, et al. 1996: 27) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้จัดทำ วิดีทัศน์ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล เพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลตรงตามสภาพความเป็นจริง ให้มากที่สุด ซึ่งครอบคลุมในเรื่อง ลักษณะความเป็นวิชาชีพพยาบาล การจัดการศึกษาพยาบาล และโอกาสในการศึกษาต่อ เงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นจากประสบการณ์ตรง ของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อศึกษาว่าการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลด้วยการ นำเสนอผ่านทางวีดิทัศน์และการอภิปรายซักถามนี้ จะมีผลต่อเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพ พยาบาลหรือไม่ อย่างไร และเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลกับอาชีพในอุดมคติของนักเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการหารูปแบบที่เหมาะสม เพื่อทำ ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลภายหลังเข้าร่วมโครงการ เมื่อเทียบกับเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติที่ตั้งไว้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ รายได้ครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ต่อ วิชาชีพพยาบาล และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รวมทั้งเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ และ เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ และ เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้าร่วมโครงการ ระหว่างกลุ่ม ควบคุมและกลุ่มทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีผลต่างของความแตกต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพ ในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล หมายถึง การประเมินความรู้สึกด้วยตนเองของนักเรียนทั้งในด้านที่ดีหรือไม่ดีต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล โดยใช้วิธีการวัดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นการหาเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลโดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล (bn_i) กับการประเมินค่าผลของการเลือกเรียน (e_i) คะแนนของผลคูณทั้งหมด เมื่อรวมกัน ($\sum_{i=1} bn_i * e_i$) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยจะเป็นคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล
2. อาชีพในอนาคต หมายถึง อาชีพตามความคิดเห็นหรือจินตนาการที่ถือเป็นมาตรฐานและเป้าหมายที่นักเรียนตั้งไว้
3. เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอนาคต หมายถึง การประเมินความรู้สึกด้วยตนเองของนักเรียนทั้งในด้านที่ดีหรือไม่ดีต่อการตัดสินใจเลือกเรียนอาชีพในอนาคต โดยใช้วิธีการวัดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นการหาเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอนาคต โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลการเลือกเรียนอาชีพในอนาคต (b_i) กับการประเมินค่าผลของการเลือกเรียน (e_i) คะแนนของผลคูณทั้งหมดเมื่อรวมกัน ($\sum_{i=1} b_i * e_i$) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยจะเป็นคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอนาคต
4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนด้วยตนเองว่ากลุ่มอ้างอิงอันได้แก่บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทและครู ที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของนักเรียนจะสนับสนุนหรือคัดค้านในการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นการวัดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลที่อ้างอิงเด่นชัด (NB_i) กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มบุคคลอ้างอิงเด่นชัด (MC_i) เมื่อนำผลคูณทั้งหมดมารวมกัน ($\sum_{i=1} NB_i * MC_i$) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยจะเป็นคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
5. ประสบการณ์ต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง การที่นักเรียนเคยหรือไม่เคยมีโอกาสรับรู้หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ การเคยหรือไม่เคยได้รับบริการจากพยาบาล การมีโอกาสเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและการสาธารณสุข รวมทั้งการมีบิดา - มารดา ญาติพี่น้อง คนที่รู้จักหรือเพื่อนบ้านที่สนิทสนมประกอบวิชาชีพพยาบาล
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคการศึกษาที่ 1
7. รายได้ครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพของสมาชิกทุกคนในครอบครัวรวมกันมีหน่วยเป็นบาทต่อเดือน

8. โครงการ หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลด้วยวิธีทัศนคติความยาว 20 นาที โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นวิชาชีพ การจัดการศึกษาและโอกาสทางการศึกษา เงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงของพยาบาลวิชาชีพ แล้วเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายซักถามนานอีก 10 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 30 นาที

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนในเขตจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ โครงการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ตัวแปรภายนอก ได้แก่
  - 3.1 เพศ
  - 3.2 ประเภทของโรงเรียน
  - 3.3 รายได้ครอบครัว
  - 3.4 ประสบการณ์ต่อวิชาชีพพยาบาล
  - 3.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.6 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ข้อจำกัดของการทำวิจัย

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความแตกต่างในปัจจัยพื้นฐานน้อยที่สุดจึงเลือกจังหวัดแบบเฉพาะเจาะจงที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกัน ได้แก่ โรงเรียนในเขตจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มโรงเรียนในเขตเมืองและเขตนอกเมือง แต่เนื่องจากลักษณะการกระจายของโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง เล็ก มีความแตกต่างกัน ทำให้ขนาดของโรงเรียนที่สุ่มได้ในจังหวัดทั้ง 2 มีความแตกต่างกัน สัดส่วนของนักเรียนในโรงเรียนเขตเมืองและนอกเขตเมืองที่สุ่มได้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงมีความแตกต่างกันซึ่งอาจมีผลทำให้ตัวแปรภายนอกแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ จะวัดเพียงครั้งเดียวก่อนการทดลองเนื่องจากเชื่อว่าภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์ไม่ทำให้เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติเปลี่ยนแปลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพและวิชาชีพพยาบาล
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกอาชีพ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาชีพและวิชาชีพพยาบาล

1.1. วิชาชีพ

วิชาชีพ หมายถึง อาชีพประเภทใดประเภทหนึ่งที่มีอำนาจและสถานภาพทางสังคมเป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญในสังคม เช่น อาชีพทางการแพทย์ กฎหมาย ศาสนา วิศวกรรม การสอนระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น ผู้ประกอบวิชาชีพโดยปกติจะต้องมีทักษะทางเทคนิคสูงและได้รับการศึกษาหรืออบรมจนเป็นที่รับรองอย่างเป็นทางการ มีหลักฐานแสดงวุฒิ (ราชบัณฑิตยสถาน 2524: 283 อ้างใน นันทนา น้ำฝน 2538: 11)

การพัฒนาอาชีพให้มีความเป็นวิชาชีพ ต้องอาศัยการประเมินคุณลักษณะความเป็นวิชาชีพซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ ต้องอาศัยเกณฑ์คุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพ ซึ่งมีผู้กำหนดคุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพไว้หลายกลุ่ม นันทนา น้ำฝน (2538: 13-15) ได้รวบรวมกลุ่มต่างๆ ที่กำหนดคุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพไว้ ดังนี้

กู๊ด (Goode) ได้กล่าวถึงความเป็นวิชาชีพไว้ว่าวิชาชีพจะต้องมีการถ่ายทอดทางสังคม (socialization) หรือสมาชิกต้องผ่านการศึกษาอบรม มีกลไกการควบคุมทางสังคม (social control) และมีการประเมินทางวิชาชีพ (professional evaluation)

มอร์ (Moore) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพว่า ผู้ประกอบวิชาชีพควรเป็นผู้มีคุณลักษณะเฉพาะคือ

- 1) ทำงานอย่างมีสำนึกในความรับผิดชอบ
- 2) ยอมรับบรรทัดฐานและมาตรฐานของวิชาชีพ
- 3) เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพและได้รับการรับรองจากกลุ่ม
- 4) มีการศึกษาลึกลงไปในแต่ละสาขา
- 5) มีการศึกษาตามมาตรฐาน คือ อย่างน้อยต้องศึกษาในระดับอุดมศึกษา

พาวัลโก (Pavalko) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพว่าประกอบด้วย

- 1) มีทฤษฎีหรือองค์ความรู้เฉพาะสาขาที่ชัดเจน
- 2) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานของสังคม
- 3) มีระยะเวลาในการศึกษาและฝึกงานที่ยาวนานพอสมควร
- 4) มีแรงจูงใจในการทำงาน
- 5) มีเอกสิทธิ์ในการทำงาน
- 6) มีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ
- 7) มีความรู้สึกร่วมในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม
- 8) มีจรรยาบรรณ

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะสำคัญของวิชาชีพคือต้องมีองค์ความรู้เฉพาะสาขาที่ชัดเจน มีเอกสิทธิ์และมีจิตสำนึกรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งมีการควบคุมคุณภาพทั้งจากสังคมและองค์กรวิชาชีพเอง

1.2.วิชาชีพพยาบาล

1.2.1 ความหมาย

ในปัจจุบันความหมายของวิชาชีพพยาบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงดังปรากฏอยู่ในความหมายของคำว่า “การพยาบาล” ในพระราชบัญญัติประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2540 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพยาบาล ดังนี้ คือ

พระราชบัญญัติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ได้กำหนดไว้ว่า “วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์” หมายความว่า วิชาชีพเกี่ยวกับการพยาบาลและผดุงครรภ์ โดย “การพยาบาล” หมายความว่า การกระทำในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค การประเมินสภาวะสุขภาพ การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพอนามัย และการป้องกันโรค รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์และกระทำตามคำสั่งในการรักษาโรคของแพทย์ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

“ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจากสภาการพยาบาล

ในพระราชบัญญัติประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2540 มาตรา 3 ให้ยกเลิกนิยามคำว่า “การพยาบาล” และ “การผดุงครรภ์” ในพระราชบัญญัติประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2528 และให้ใช้ความหมายต่อไปนี้แทน

“การพยาบาล” หมายความว่า การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแล และการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล

มาตรา 4 ให้เพิ่มนิยามคำว่า “การประกอบวิชาชีพการพยาบาล” หมายความว่า การปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยการกระทำต่อไปนี้

- 1) การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
- 2) การกระทำต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการแก้ไขความเจ็บป่วย การบรรเทาอาการของโรค และการฟื้นฟูสภาพ
- 3) การกระทำตามวิธีที่กำหนดไว้ในการรักษาโรคเบื้องต้น และการให้ภูมิคุ้มกันโรค
- 4) ช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค

ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาลในการประเมินสภาพ การวินิจฉัยปัญหา การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (ม.ป.ป: 183) กล่าวถึง วิชาชีพพยาบาลว่าเป็นวิชาชีพที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ทั้งที่มีสุขภาพดีและที่มีปัญหาสุขภาพกาย เป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ มุ่งให้ผู้รับบริการสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข

รัตนา ทองสวัสดิ์(2532) ได้กล่าวถึงลักษณะของวิชาชีพการพยาบาลไว้ดังนี้

- 1) มีบริการให้แก่สังคม วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการเพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วย ครอบครัว และสังคม
- 2) ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการประกอบอาชีพ โดยใช้องค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ หรือให้เหตุผลในการประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์
- 3) มีระยะเวลาศึกษาวิชานานพอสมควร คือ อย่างน้อย 4 ปี ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพราะการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลเป็นการศึกษาเฉพาะทางซึ่งต้องศึกษาทางนามธรรม และฝึกปฏิบัติทางรูปธรรม
- 4) มีความเป็นอิสระในการให้บริการแก่สังคม หรือมีเสรีภาพในการพยาบาล
- 5) มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรมยึดมั่นในทศน์ 4 ด้าน คือ การทำแต่ในสิ่งที่ดีไม่ทำอันตรายต่อชีวิตหรือทำร้ายผู้อื่น เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์
- 7) มีองค์กรวิชาชีพถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และสภาการพยาบาล โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยมีสาขาอยู่ 4 แห่ง คือ สาขาภาคใต้ ภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ

จากความหมายของวิชาชีพพยาบาลข้างต้น จะเห็นได้ว่าวิชาชีพพยาบาลมีคุณลักษณะของความเป็นวิชาชีพที่ชัดเจนและมีความเฉพาะเจาะจง ทำให้วิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ และเป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพที่มีคุณค่า

1.2.2 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

ในปีพ.ศ. 2528 สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้รับรองจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมหน้าที่ความรับผิดชอบ 5 ด้าน คือ(จินตนา ยูนิพันธุ์ 2540: 15-16)

1.2.2.1 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

1.2.2.1.1 ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

1.2.2.1.2 ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล

1.2.2.1.3 ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ และการใช้หน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

1.2.2.1.4 พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้นหรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

1.2.2.1.5 พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการวินิจฉัย และการแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมแก่สภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน

1.2.2.1.6 พึงป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

1.2.2.2 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ

1.2.2.2.1 พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันยังประโยชน์แก่สาธารณชน

1.2.2.2.2 พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจการที่ก่อให้เกิดสันติสุข และยกระดับคุณภาพชีวิต

1.2.2.2.3 พึงอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ

1.2.2.2.4 พึงประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนาและสถาบันกษัตริย์

1.2.2.3 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ

1.2.2.3.1 พึงตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล

1.2.2.3.2 พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ

1.2.2.3.3 พึงศรัทธาสนับสนุนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพ

1.2.2.3.4 พึงสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

1.2.2.3.5 พึงเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

1.2.2.4 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

- 1.2.2.4.1 ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น
- 1.2.2.4.2 เห็นคุณค่าและยกย่องผู้มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขาต่าง ๆ
- 1.2.2.4.3 พึงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอก

วิชาชีพ

ในทางที่ถูกที่ควร

ภารกิจอันชอบธรรม

- 1.2.2.4.4 ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และชักนำไปประพฤติปฏิบัติ
- 1.2.2.4.5 พึงอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติ
- 1.2.2.4.6 ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติผิด เพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือผู้กระทำการนั้น ๆ

1.2.2.5 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง

- 1.2.2.5.1 ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย
- 1.2.2.5.2 ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ
- 1.2.2.5.3 ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและส่วนตัว

1.2.2.5.4 ใฝ่รู้พัฒนาแนวคิดให้กว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

1.2.2.5.5 ประกอบกิจแห่งวิชาชีพด้วยความเต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถ

1.2.2.5.6 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ และมีวิจารณ์ญาณอันรอบคอบ

1.2.3 การจัดการศึกษาวิชาชีพพยาบาลในประเทศไทย

การศึกษาทางวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นเนื้อหาความรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ที่มีความจำเป็นสำหรับการบริการแก่สังคม ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพนั้นต้องมีความรู้และความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติให้แก่สังคมได้อย่างถูกต้องกับความเป็นจริงและสามารถปรับได้เหมาะสม (Conley 1973: 116 - 117 อ้างใน กุหลาบ ดันติผลาชีวะ 2541: 37) เช่นเดียวกับวิชาชีพที่เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรมาทำหน้าที่การบริการสุขภาพอนามัยให้กับสังคม ซึ่งต้องมีการพัฒนาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้านสุขภาพอนามัยอยู่เสมอ

พัฒนาการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2439 โดยพระราชดำริของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 5 ที่ทรงเห็นความสำคัญของการพยาบาลสมัยใหม่ด้วยพระประสงค์ครั้งแรก เพื่อให้มีการพยาบาลแก่สตรีหลังคลอดด้วยการพยาบาลแผนใหม่ที่ไม่ต้องอยู่ไฟ เนื่องจากการอยู่ไฟนอกจากจะทำให้ไม่สบายแล้วยังมีอันตรายต่อสตรีหลังคลอดหลายประการ ผลปรากฏว่าสตรีที่ได้รับการพยาบาลแผนใหม่มีความสบายและสุขภาพดีจึงเป็นที่นิยมโดยทั่วไป ในการนี้จึงมีพระราชดำริให้เปิดโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล เพื่อให้สตรีไทยศึกษาหาความรู้วิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ให้แพร่หลายมากขึ้น การศึกษาพยาบาลจึงได้รับการพัฒนาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา (กุหลาบ ดันติผลาชีวะ 2541: 37)

1.2.3.1 ลักษณะการบริหารสถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลของไทย (นงลักษณ์ เศรษฐภักดีจิต 2541: 32-33) แบ่งออกได้ดังนี้

1.2.3.1.1 สถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการโดยรัฐบาล มีนโยบายการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพรวมทั้งผลิตผู้ชำนาญการเฉพาะทาง ผู้ที่สำเร็จการศึกษามีทั้งที่ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาจากรัฐบาล และ ผู้ที่ไม่ได้รับทุนอุดหนุนด้านการศึกษา สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับทุนเมื่อจบการศึกษาจะมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จ

1.2.3.1.2 สถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายที่จะผลิตบุคลากรพยาบาลให้เพียงพอกับการขยายบริการด้านการรักษาพยาบาลในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีวิทยาลัยพยาบาลทำการผลิตพยาบาลวิชาชีพทุกภาคในประเทศ มีจำนวน 32 แห่ง ผู้ที่ศึกษาจะได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากรัฐบาลทุกคน จึงต้องมีข้อผูกพันในการชดใช้ทุนตามต้นสังกัดที่รับตรงกับกระทรวงสาธารณสุข ณ สถาบันนั้นเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี

1.2.3.1.3 สถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีนโยบายผลิตเพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานด้านสุขภาพในสถานบริการที่กำเนิดมาจากองค์กรทางศาสนา หรือมูลนิธิโดยมีทบวงมหาวิทยาลัยควบคุมด้านคุณภาพ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยพายัพคณะพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยคริสเตียน และคณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยมิชชั่น เป็นต้น

1.2.3.1.4 สถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลที่สังกัดในหน่วยงานอื่นๆ เช่น กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สภากาชาดไทย เป็นต้น

1.2.3.2 ระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาพยาบาลขั้นพื้นฐานเพื่อสนองตามความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและสังคมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้ปรากฏหลักสูตรหลายลักษณะ กล่าวคือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2537: 25-27)

1.2.3.2.1 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตพยาบาลวิชาชีพกำหนดระยะเวลาการศึกษา 4 ปี

1.2.3.2.2 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์แบบบันไดอาชีพ ประกอบด้วย การศึกษา 2 ส่วน คือ พยาบาลศาสตร์ระดับต้นเป็นการเรียน 2 ปีแรกกับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือผู้สำเร็จการศึกษาผู้ช่วยพยาบาลหรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว บรรจุเข้า

รับราชการเป็นพยาบาลเทคนิค จากนั้นสามารถเรียนต่อได้อีก 2 ปี เพื่อมีวุฒิปริญญาตรีและเป็นพยาบาลวิชาชีพ หลักสูตร 2 ปี หลังนี้เป็นหลักสูตรต่อเนื่องที่หลายสถาบันเปิดสอน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น

1.2.3.2.3. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์สำหรับผู้ต้องการพัฒนาวุฒิการศึกษาเป็นปริญญา เป็นหลักสูตรที่เปิดเพื่อรองรับพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาเดิมที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ให้สามารถเพิ่มวุฒิเป็นปริญญาตรีได้ ลักษณะเป็นหลักสูตรต่อเนื่องตั้งแต่ 1 ปี - 3 ปี

นอกจากการจัดหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวแล้ว การจัดหลักสูตรอีกลักษณะหนึ่งคือ หลักสูตรเฉพาะทาง ซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่องด้านการพยาบาลเฉพาะทางสาขาที่สามารถพัฒนาให้พยาบาลมีความสามารถตามความต้องการเฉพาะทางได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2538 อ้างใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2541: 48)

หลักสูตรการศึกษาวิชาชีพพยาบาลทุกสถาบันในระดับอุดมศึกษาจะมีมาตรฐานเดียวกัน เพราะมีทบวงมหาวิทยาลัยควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งยึดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยภาพรวมในด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลคล้ายคลึงกัน

อีกทั้งมีสภาการพยาบาลเป็นองค์กรวิชาชีพตามกฎหมาย มีหน้าที่สำคัญในการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพและหรือผดุงครรภ์ การรับรองหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับการศึกษาพยาบาล การฝึกอบรมในวิชาชีพพยาบาลและผดุงครรภ์ ซึ่งเป็นการควบคุมและรักษาระดับมาตรฐานการศึกษาและการบริการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในสากล (นงลักษณ์ เชษฐภักดีจิต 2541: 33)

1.2.3.3 สาระหลักสูตร นับแต่เริ่มต้นที่มีการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย สาระหลักสูตรได้รับการพัฒนามาโดยลำดับดังนี้

ในปี พ.ศ. 2439 เป็นปีที่เริ่มต้นของการศึกษาพยาบาล หลักสูตรการศึกษาพยาบาลขณะนั้นเน้นเรื่องของการผดุงครรภ์ และการพยาบาลแม่และเด็ก แต่เมื่อพัฒนาการรักษาทางสุขภาพได้เน้นถึงการพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล เป็นเหตุให้หลักสูตรการศึกษาพยาบาล ต้องพัฒนาไปเป็นหลักสูตรการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้การจัดการศึกษาขณะนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดโครงการร่วมผลิตระหว่างโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาลกับโรงเรียนพยาบาลสภาภาษาไทย ระหว่าง พ.ศ. 2460-2465

หลังจากสงครามโลก สุขภาพอนามัยของคนไทยเสื่อมโทรมลง รัฐต้องการให้พยาบาลสามารถที่จะให้การพยาบาลแก่สังคมชนบทและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เป็นเหตุให้โรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี (โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาลเดิม) ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยการเพิ่มการปฏิบัติงานอนามัยมากขึ้น ชื่อโรงเรียนจึงเป็นโรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์และอนามัย ดังนั้นการเรียนหลักสูตรการศึกษาพยาบาลจึงประกอบด้วยสาระวิชาการพยาบาล

การผดุงครรภ์และการอนามัย ต่อมาคือวิชาการพยาบาลสาธารณสุข ปัจจุบันคือวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน

การเปลี่ยนแปลงสาระหลักสูตรการศึกษาพยาบาลเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2523 เมื่อรัฐต้องการให้มีการบริการสุขภาพเข้าถึงชุมชนเพื่อสุขภาพดีถ้วนหน้า และเพื่อบรรเทาการขาดแคลนแพทย์ ด้วยการชดเชยให้มีบุคลากรที่มีความสามารถในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ทำให้หลักสูตรการศึกษาพยาบาล เพิ่มการเรียนวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเข้าในหลักสูตรนับตั้งแต่นั้นมา การศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีจึงมีองค์ประกอบสาระวิชาหลัก 4 กลุ่ม คือ การพยาบาล การผดุงครรภ์ การพยาบาลอนามัยชุมชน และการรักษาพยาบาลเบื้องต้นถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้สาระหลักสูตรในรายวิชาเลือกและวิชาพื้นฐานมีการปรับเปลี่ยน โดยเริ่มจากสังคมให้ความสำคัญกับภาวะเศรษฐกิจสุขภาพ ทำให้หลักสูตรต้องมีวิชาเศรษฐศาสตร์และสุขภาพ ในบางสถาบันจะเน้นการธุรกิจ นอกจากนี้กระแสของเทคโนโลยีโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ทำให้หลักสูตรการศึกษาพยาบาลต้องเพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ลงไป ในหลักสูตร ซึ่งในอนาคตอาจขยายเป็นวิชาการพยาบาลสารสนเทศ (informatic nursing) ถ้าการพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศแพร่หลายไปในวงการสุขภาพอย่างเต็มรูปแบบ

ภาษาอังกฤษเป็นวิชาพื้นฐานวิชาหนึ่งที่ได้รับการเพิ่มหน่วยกิตจากเดิม 2 หน่วยกิตเป็นอย่างน้อย 6 หน่วยกิตถึง 10 หน่วยกิตในบางสถาบัน เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาจำเป็นของการสื่อสารทั้งทางเทคโนโลยีและสังคมโลกาภิวัตน์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2541: 37-48)

1.2.3.4 รูปแบบการเรียนการสอน กำเนิดสถาบันการศึกษาพยาบาลมาจากความต้องการของหน่วยงานที่ต้องการพยาบาลเพื่อการดูแลแก่ผู้ป่วยและช่วยแพทย์ในการทำการรักษา ดังนั้นรูปแบบการศึกษาพยาบาลในระยะแรกจึงเน้นการดูแลผู้ป่วยโรคต่างๆ การฝึกปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะโรค การช่วยและสนับสนุนงานบริการการพยาบาลในโรงพยาบาล การเรียนการสอนจะเน้นงานของโรงพยาบาล (hospital-oriented) และเน้นโรค (disease-oriented) เนื้อหาการเรียนเป็นการฝึกและเรียนรู้งานให้บริการในโรงพยาบาล ได้แก่ งานในห้องทดลองปฏิบัติการ (lab) ห้องยา แผนกกายภาพบำบัด แผนกบริการโลหิต หรือแม้แต่แผนกเอกซเรย์ โดยมีการพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน รูปแบบการศึกษาพยาบาลเช่นนี้เรียกว่า รูปแบบการแพทย์ (medical model) ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นแพทย์ สอนเนื้อหาเกี่ยวกับโรค ต่อมาเมื่อการศึกษาพยาบาลพัฒนาการพยาบาลมีความเป็นศาสตร์มากขึ้น นักการศึกษาพยาบาลจึงได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนมาให้มีความสำคัญเรื่องพยาบาลเป็นสาระหลัก เรียกว่ารูปแบบการพยาบาล (nursing model) มีการใช้หลักการ กฎและทฤษฎีทางการพยาบาลเป็นสื่อของการเรียนรู้และการปฏิบัติทางการวิชาชีพ และการฝึกหัด เน้นกระบวนการพยาบาลและการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาทักษะทางปัญญามากขึ้น การจัดประสบการณ์วิชาชีพโดยเฉพาะการฝึกหัดการพยาบาลมุ่งถึงการเสริมสร้างความรู้เพื่อให้มีการศึกษา และคิดค้นให้ก้าวหน้ามากกว่าการฝึกหัดให้เกิดทักษะและความชำนาญในการพยาบาลพื้นฐานหลักการพยาบาลแต่เพียงอย่างเดียว

1.2.3.5 การพัฒนาด้านการศึกษาหลังจากที่มีการปรับการศึกษาพยาบาลพื้นฐานเป็นระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปี พ.ศ.2499 แล้ว การศึกษาพยาบาลก็ได้รับการพัฒนามาโดยลำดับ โดยเฉพาะภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปัจจุบันคือคณะพยาบาลศาสตร์) ที่ได้เริ่มต้นการศึกษาต่อเนื่องให้กับพยาบาลเป็นระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาพยาบาล ต่อมาภาควิชาพยาบาลศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรปริญญาโทสาขาการบริหารการพยาบาลขึ้นและเริ่มเปิดสอนวิชาการพยาบาลระดับปริญญาโทขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งต่อมากคณะพยาบาลศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้พัฒนาหลักสูตรปริญญาโท เฉพาะสาขาทางการพยาบาลหลายสาขา

การศึกษาของพยาบาลในระดับปริญญาเอก เริ่มจากการศึกษาด้านการสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประมาณปี พ.ศ. 2527 และในปี พ.ศ. 2531 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัยให้เปิดหลักสูตรปริญญาเอกสาขาการพยาบาล โดยเริ่มเปิดสอนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา

ความก้าวหน้าของการศึกษาพยาบาลเป็นพัฒนาการของวิชาชีพการพยาบาลที่มีความชัดเจนมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว สถาบันการศึกษาพยาบาลหลายแห่งสามารถผลิตพยาบาลระดับปริญญาโทออกมาสู่วงการพยาบาลเป็นจำนวนมาก และพยาบาลเองก็ให้ความสนใจต่อการศึกษาต่อสูงเช่นกัน

1.2.3.6 วุฒิการศึกษา นักศึกษาพยาบาลที่จบการศึกษาพยาบาลของทบวงมหาวิทยาลัยจะได้รับปริญญาตรีสาขาการพยาบาล สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลจากสังกัดอื่น ๆ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และสภาการศึกษาไทย ซึ่งได้ดำเนินการเป็นสถาบันสมทบกับมหาวิทยาลัยแล้ว ผู้ที่สำเร็จการศึกษาก็จะได้รับวุฒิปริญญาตรีเช่นเดียวกัน

การเรียกชื่อปริญญาในยุคเริ่มแรกเรียกตามลักษณะจุดเน้นของหลักสูตร ซึ่งแตกต่างกันตามสถาบันที่สังกัด เช่น วิทยาศาสตร์บัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต เป็นต้น แต่หลัง พ.ศ. 2534 ชื่อปริญญาสำหรับการศึกษาพยาบาลจึงมีชื่อเรียกเป็นอย่างเดียวกันทุกระดับ โดยใช้คำว่า พยาบาลศาสตร์จำแนกตามปริญญา ดังนี้

ปริญญาตรี : พยาบาลศาสตรบัณฑิต

ปริญญาโท : พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

1.2.4 สวัสดิการและความก้าวหน้าในวิชาชีพ

สายงานวิชาชีพพยาบาลอยู่ในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและการแพทย์ซึ่งสามารถดำรงตำแหน่งในลักษณะงานบริการทางวิชาการ หรือวิชาชีพ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นที่ใกล้เคียง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1.2.4.1 กำหนดตำแหน่งวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งปฏิบัติงานการให้บริการวิชาชีพ เมื่อเริ่มต้นเป็นระดับ 3 ชั้น 2 เงินเดือน 6,360 บาท และสามารถเลื่อนขึ้นไปจนถึงพยาบาลวิชาชีพระดับ 8 ทุกคนด้วยการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการของตนโดยไม่ต้องอาศัยตำแหน่งบริหาร

1.2.4.2 ให้สามารถก้าวสู่ตำแหน่งบริหารระดับสูงในวิชาชีพอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคลากรอื่น โดยผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานพยาบาลเป็นพยาบาลกำหนดตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพระดับ 9 ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล รับผิดชอบงานด้านการพัฒนา และควบคุมคุณภาพการพยาบาลในทุกสาขาของโรงพยาบาลทั่วไป

1.2.4.3 กำหนดให้มีค่าตอบแทนแก่พยาบาลวิชาชีพที่อยู่นอกเวลาราชการ เวิร์ล 100 - 200 บาท และมีค่าตอบแทนวิชาชีพที่ถือว่าเป็นวิชาชีพที่ขาดแคลน โดยพยาบาลวิชาชีพตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปจะได้รับเงินเดือนเพิ่มอีก 3,500 บาท/เดือน ดังนั้นโดยเฉลี่ยแล้วพยาบาลวิชาชีพจะมีรายได้ประมาณเดือนละ 7,000 - 8,000 บาท

นอกจากพยาบาลจะมีรายได้จากการทำงานประจำเป็นรายเดือนแล้ว ยังสามารถหารายได้พิเศษในเวลาว่างหรือวันหยุด โดยการเฝ้าไข้ เป็นพยาบาลไม่เต็มเวลา(part time)ในโรงพยาบาลเอกชน รับผิดชอบตามสถานประกอบการที่กฎหมายกำหนดให้มีพยาบาลดูแลสุขภาพพนักงานขณะที่มีการปฏิบัติงาน เช่น โรงงาน เป็นต้น

1.2.4.4 ให้สวัสดิการแก่พยาบาลเทียบเท่ากับข้าราชการอื่น เช่น จัดให้มีหอพักหรือบ้านพักที่เหมาะสม ปลอดภัย มีสิทธิการเบิกค่ารักษาพยาบาล มีสวัสดิการเงินกู้ดอกเบียดำเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น

1.2.4.5 สภายพยาบาลเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลวิชาชีพ ให้มีคุณภาพและเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน พยาบาลวิชาชีพทุกคนจึงต้องสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและ/หรือผดุงครรภ์ต่อสภายพยาบาล และต้องต่อทะเบียนขอรับใบอนุญาตทุก 5 ปี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

จะเห็นได้ว่าวิชาชีพพยาบาลมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่เป็นไปตามข้อกำหนดของก.พ. ที่ให้แก่ข้าราชการพลเรือนยึดถือและปฏิบัติ ทัดเทียมกับข้าราชการโดยทั่วไป สำหรับพยาบาลที่ไม่รับราชการก็สามารถปฏิบัติงานในภาคเอกชน ซึ่งจะมีเงินเดือนสูงกว่ารับราชการประมาณ 1-1.5 เท่าของเงินเดือนที่บรรจุครั้งแรกเมื่อรับราชการ (ประมาณ 10,000 - 14,000 บาท/เดือน) ไม่รวมค่าล่วงเวลาและสวัสดิการอื่น ๆ ที่จะได้รับเพิ่ม และถ้ามีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วก็อาจจะได้รับค่าประสบการณ์วิชาชีพเพิ่มเติมตามแต่ละสถานประกอบการจะพิจารณาให้ ส่วนความก้าวหน้าในการทำงานก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของตน โดยจะมีตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพประจำแผนกผู้ป่วย หัวหน้าแผนก และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล สูงขึ้นตามลำดับ

1.2.5 ผลกระทบทางสังคมที่ส่งผลต่อวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญที่สุดซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ซึ่งส่งผลต่อวิชาชีพพยาบาลเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น กล่าวคือ ทำให้โรงพยาบาลเอกชนหลายแห่งต้องลดอัตราค่าจ้างพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับอัตราการครองเตียงหรือลดอัตราเงินเดือนและสวัสดิการอื่น ๆ ลง ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของโรงพยาบาล โรงพยาบาลของรัฐก็มีตำแหน่งบรรจพยาบาลเข้ารับราชการลดลง ทั้งที่วิชาชีพพยาบาลจัดได้ว่าเป็นสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน เป็นความต้องการจำเป็นของสังคม ที่มีปัญหาขาดแคลนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยมีอัตราค่าจ้างเพียงร้อยละ 40-50 ของอัตราค่าจ้างที่ควรจะเป็นเท่านั้น (กระทรวงสาธารณสุข 2539)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลให้พยาบาลในปัจจุบันมีรายได้ลดลง มีโอกาสตกงานสูงขึ้น โดยเฉพาะพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนสำหรับวิชาชีพพยาบาล อีกทั้งภาระงานที่รับผิดชอบก็สูงขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาวิจัยความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพ กลุ่มผู้ให้บริการด้านการพยาบาลของวิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ (2541) ซึ่งเป็นการศึกษาระยะยาวในอนาคต 20 ปี(พ.ศ. 2538-2558) พบว่า อัตราความต้องการพยาบาลของสังคมยังซึ่งอยู่ในปริมาณที่สูง เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของสังคมและมีอัตราต่อประชากรที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม

ผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้จึงคาดว่าจะเป็นเพียงสถานการณ์ชั่วคราวที่รอเวลาเข้าสู่ภาวะปกติเท่านั้น ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ และสังศรี กิตติรักษัตระกูล (2541: 5-6) ได้เสนอแนะให้พยาบาลมีการปรับบทบาทเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ เป็นดังนี้

- 1) นักพยากรณ์ คาดคะเนแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงได้แม่นยำและรวดเร็ว
- 2) นักเศรษฐศาสตร์ จัดบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่า ลดความซ้ำซ้อน และการสูญเสีย
- 3) นักจัดการ ดำเนินการวางแผนแล้วปฏิบัติเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับ วุฒิ ศักยภาพ ความชำนาญ ตลอดจนการควบคุมกำกับและประเมินผล แล้วนำข้อมูลมาดำเนินการจัดการใหม่ ในการเป็นนักจัดการจะต้องจัดการอย่างเป็นระบบ มีการให้บริการอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม (integrated and holistic care)
- 4) ผู้สอนหรือนักถ่ายทอดความรู้ ให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม
- 5) นักวิจัย ใส่ใจและสนใจที่จะค้นคว้าหาคำตอบในการให้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างมีเหตุผล โดยมีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และทดลองอย่างเป็นระบบตามหลักวิทยาศาสตร์ นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้
- 6) นักอนุรักษ์ รักษาเอกลักษณ์ของวิชาชีพ และจรรยาบรรณ

- 7) ผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีแทนแรงงานบุคคล เช่น เครื่องเฝ้าระวังสัญญาณชีพ เครื่องนับและกำกับสารน้ำหรือยา เป็นต้น
- 8) ผู้แสวงหาโอกาสและประโยชน์ ที่จะเสริมสร้างโอกาสให้ผู้ใช้บริการได้อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและเหมาะสม โดยนำองค์ความรู้เชิงทฤษฎี (สหวิทยาการ) ใช้ในการวิเคราะห์ วินิจฉัย แปรผล และดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพ ป้องกันการเกิดการลุกลามและการคุกคามชีวิต
- 9) ผู้สร้างสรรค์และพัฒนาสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล และพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 10) นักประยุกต์ รู้จักเลือกใช้และ/หรือประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์
- 11) ผู้ประสาน เป็นแกนกลาง หรือเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ให้บริการและญาติกับทีมสุขภาพ ระหว่างผู้ป่วย/ผู้ให้บริการกับญาติ โดยสะท้อนความคิด ความต้องการ และความรู้สึกของผู้ป่วยหรือผู้ให้บริการต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 12) ผู้พิทักษ์สิทธิ์ ผู้ป่วยทั้งในภาวะรู้สติและไร้สติ ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้ป่วยพึงมี และ/หรือพึงต้องได้รับ

การปรับเปลี่ยนบทบาทดังกล่าวเมื่อพยาบาลได้ดำเนินการด้วยความรวดเร็วจริงจัง ผสมผสานกับพรหมวิหาร 4 โดยสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้บริการแล้ว จะก่อให้เกิดกระแสธารแห่งความศรัทธาและชื่นชม ซึ่งจะเป็พลังเสริมสร้างคุณค่าแก่บุคคลที่ได้กระทำ/ปฏิบัติบริการและแก่องค์กรเมื่อองค์กรนั้นๆ ปฏิบัติจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร แม้ว่าภาวะทางสังคมจะมีปัญหาใด ๆ ก็ตาม

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกอาชีพ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ (Concepts of Attitude)

เจตคติมีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า "Aptus" ซึ่งแปลว่าโน้มเอียงเหมาะสม ในภาษาไทยมีผู้ใช้คำว่า "เจตคติ" และทัศนคติ ซึ่งมีความหมายเดียวกัน (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ 2533 อ้างใน สุวรรณมา จันทรประเสริฐ 2538: 48)

2.1.1 ความหมาย

ความหมายของเจตคติ ยังไม่เป็นที่ยอมรับตรงกันในกลุ่มนักจิตวิทยา หรือกลุ่มผู้ที่ทำการศึกษา ดังนั้นแต่ละกลุ่มก็ให้ความหมายไปคนละอย่างตามความเชื่อของตนเอง (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2537: 224) เช่น

เจตคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (psychological object) ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้หลายอย่าง เป็นต้นว่าสิ่งของ บุคคล องค์การความคิด

ๆ ความรู้สึกเหล่านี้ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย (Thurstone 1946 อ้างใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2537: 224-225)

เจตคติ คือ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่แสดงออกมาเป็นท่าทีและสภาพความพร้อมทางความคิดจิตใจของบุคคลที่จะรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าและสภาพการณ์ต่าง ๆ ในทิศทางที่เป็นบวก ลบหรือเป็นกลาง (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ ม.ป.ป.: 169)

เจตคติ เป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป บุคคลจะมีเจตคติดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งใดนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง เจตคติของบุคคลมีแนวโน้มที่จะขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลนั้น การเกิดเจตคติอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้จากการอบรมตั้งแต่เด็กของพ่อแม่และคนใกล้ชิด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล เกิดจากการรับถ่ายทอดจากเจตคติที่มีอยู่แล้ว และจากการได้รับข้อมูลทางสื่อมวลชน (พรณี ช. เจนจิต 2538: 543)

เจตคติดังกล่าวยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ จากสถานการณ์ดังต่อไปนี้

- 1) การให้ข้อมูลในทุกแง่ทุกมุมเกี่ยวกับสิ่งที่คนมีเจตคติไม่ดี เช่น จากการทดลองในมหาวิทยาลัย แห่งหนึ่ง ได้วัดเจตคติเกี่ยวกับคนยังผลปรากฏว่าคนมีเจตคติเกี่ยวกับคนยิวทางลบ ต่อจากนั้นฉายหนังให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนยิวทุกแง่ทุกมุม หลังจากนั้นวัดเจตคติอีกครั้งผลปรากฏว่า เจตคติที่นักศึกษากลุ่มนั้นมีต่อคนยิวออกมาในทางบวก
- 2) การจัดประสบการณ์ใหม่ เช่น จัดให้คนมีเจตคติไม่ดีต่อกัน ได้อยู่ค่ายพักแรมเดียวกัน ให้มีโอกาสทำสิ่งต่าง ๆ และแก้ปัญหาพร้อมกันโดยไม่มีบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง
- 3) เร้าให้เกิดอารมณ์กลัว เช่น เด็กที่ไม่ชอบแปรงฟัน ให้จัดหาภาพหรือภาพยนตร์ที่แสดงถึงผลร้ายของการไม่แปรงฟันให้เด็กดู

จากคำจำกัดความดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและลบและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ สามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ(ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2537: 226-227) คือ

2.1.2.1 องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (cognitive component) ได้แก่ ความคิดซึ่งองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด อาจอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน เช่นเมื่อคนหนึ่งพูดถึง หรือนึกถึง “รถยนต์” อาจจะนึกถึงรถยนต์สปอร์ตหรือสี่ล้ออื่น ๆ ส่วนประกอบทางเจตคติส่วนนี้ แสดงให้เห็นชัดเจน เมื่อเรามองเห็นประโยคที่ว่า “รถยนต์เป็น...” หรือ “รถยนต์...” ซึ่งการที่จะอธิบายถึงรถยนต์นั้นจะต้องมีความเข้าใจก่อนว่า “รถยนต์...” มีความหมายต่อผู้พูดอย่างไรหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับรถยนต์เป็นอย่างนั่นเอง

2.1.2.2 องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเรา “ความคิด” อีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ขณะเมื่อคิดถึงหรือนึกถึงรถยนต์ (ซึ่งอาจจะออกมาในรูปลักษณะที่แตกต่างกัน) แสดงว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก (positive) หรือมีความรู้สึกในด้านลบ (negative) ตามลำดับต่อรถยนต์นั้น

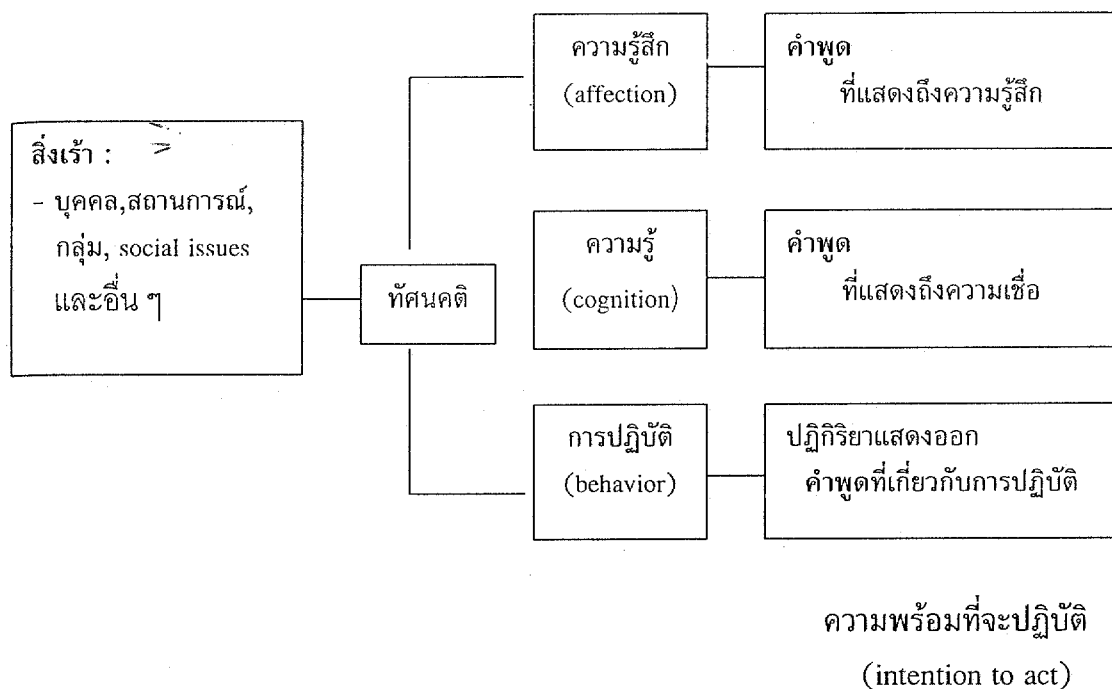
2.1.2.3 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (behavioral component) องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ขับรถยนต์ ซื่อ หรือให้คำชมเชยรถยนต์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ถ้าบุคคลนั้นไม่มีความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (concepts) เกี่ยวกับรถยนต์ เขาก็จะไม่มีทัศนคติที่ดีต่อรถยนต์ เช่น เมื่อมองเห็นรถยนต์ ความคิดของเขาเกี่ยวกับรถยนต์อาจจะเป็นไปในรูปอื่น ๆ เช่น เป็นตัวที่น่าความทุกข์มาให้ (monster) ซึ่งท่าทีความรู้สึกของบุคคลนั้นย่อมมีต่อสิ่งที่เขาคิดว่าเป็นตัวแทนของรถยนต์ แต่ไม่ใช่ต่อรถยนต์ ดังนั้นองค์ประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจหรือทางด้านพุทธิปัญญาจึงนับว่าเป็นส่วนประกอบชั้นพื้นฐานของทัศนคติและองค์ประกอบนี้จะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลซึ่งอาจจะออกมาในรูป “ความสุข” “ความทุกข์” “ยินดี” “ไม่ยินดี” หรืออื่น ๆ ความรู้สึกเหล่านี้จะมีมากหรือน้อยต่อวัตถุหรือสิ่งที่เขารู้จัก ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนและความถี่ของความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเขามีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ

ภาพที่ 1 ต่อไปนี้ จะแสดงให้เห็นองค์ประกอบของเจตคติอย่างชัดเจนขึ้น กล่าวคือองค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบนี้จะมีความสัมพันธ์กันมาก บางครั้งจะแยกไม่ออกอย่างเด็ดขาด เช่น ถ้าบุคคลนั้นมีประสบการณ์เคยประสบอุบัติเหตุรถยนต์คว่ำมา เขาอาจจะมีความรู้สึกในด้านลบต่อรถยนต์ (มีความรู้สึกที่ไม่ดีเมื่อนึกถึงรถยนต์) แต่ขณะเดียวกันเขาอาจจะยอมรับว่าเขาจำเป็นต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางไปต่าง ๆ ซึ่งแสดงว่าเขามีองค์ประกอบทางการปฏิบัติ (behavioral component) เป็นไปในทางด้านบวก และมีแนวโน้มที่จะใช้รถยนต์

ตัวแปรอิสระที่วัดได้

ตัวแปรร่วม

ตัวแปรตาม
(ตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่นซึ่งวัดได้)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของทัศนคติ

2.1.3 หลักการทั่วไปในการสร้างข้อความวัดเจตคติ

แบบวัดเจตคติโดยทั่วไปประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความ ซึ่งเรียกว่า ข้อความวัดเจตคติ (statement attitudes) และส่วนที่เป็นคำตอบซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า ซึ่งเรียกรวมกันว่า มาตรวัดเจตคติ (attitude scales)

ข้อความวัดเจตคติโดยทั่วไป ในการสร้างจะต้องเริ่มจากการหาโครงสร้าง (construct) ที่เป็นเนื้อหาของเจตคติในเรื่องนั้นก่อนว่าประกอบด้วยองค์ประกอบอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีน้ำหนักมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร เช่น เจตคติต่อการเมืองของนิสิตนักศึกษา โครงสร้างของเนื้อหาเจตคติในเรื่องนี้อาจประกอบด้วย กิริยาท่าทีที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กิริยาท่าทีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือต่อนักการเมือง กิริยาท่าทีต่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เป็นต้น การหาโครงสร้างของเจตคตินั้นมักจะศึกษาจากเอกสารและรายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงสร้างข้อความวัดเจตคติในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งการสร้างอาจจะรวบรวมข้อความที่เป็นข้อเขียนข้อคิดจากหนังสือ ตำราหรือจากเอกสารต่างๆ หรืออาจจะใช้วิธีการสร้างเป็นแบบคำถามเปิดแล้วส่งไปให้ประชากรเป้าหมายบางส่วนตอบแสดงความคิดเห็นมาก่อน แล้วเลือกจากข้อความเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อความวัดเจตคติก็ได้ อย่างไรก็ตามในการสร้างข้อความวัดเจตคติมีข้อที่ควรยึดเป็นหลักในการสร้าง ดังนี้

2.1.3.1 ข้อความที่สร้างขึ้นเป็นข้อความที่สามารถโต้แย้งได้ และการโต้แย้งนั้นต้องเป็นความคิดเห็น มิใช่เป็นข้อเท็จจริง

2.1.3.2 ข้อความวัดเจตคติต้องมีความหมายสมบูรณ์และชี้ให้เห็นเจตคติอย่างเด่นชัดเพียงประเด็นเดียว

2.1.3.3 ข้อความวัดเจตคติต้องเป็นข้อความง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อนควรเขียนเป็นประโยคแบบเอกกัตถประโยค

2.1.3.4 ข้อความวัดเจตคติต้องสั้นกระชับรัด และได้ใจความชัดเจน

2.1.3.5 ข้อความวัดเจตคติแต่ละข้อต้องมีความคิดหรือใจความเดียว หากมีหลายความคิดหรือหลายใจความจะทำให้กำกวมและยุ่งยากในการวิเคราะห์ อย่างเช่นข้อความวัดเจตคติว่าการเป็นการขัดต่อศาสนาและขนบธรรมเนียมไทย ข้อความนี้มีสองใจความ คือ การคุมกำเนิดเป็นการขัดต่อศาสนา กับการคุมกำเนิดเป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียมไทย ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากใจในการตอบมาก กล่าวคือ ถ้าหากเห็นว่าการคุมกำเนิดขัดต่อศาสนา แต่ไม่เห็นด้วยว่าขัดต่อขนบธรรมเนียมไทยจะตอบอย่างไร หรือว่ามีความเห็นด้วยมากกว่าการคุมกำเนิดขัดต่อศาสนาแต่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อยว่าขัดต่อขนบธรรมเนียมไทย อย่างนี้แล้วจะตอบอย่างไร ในขณะที่เดียวกันในการวิเคราะห์ก็เช่นเดียวกันผลที่ได้จะให้หมายความได้อย่างไร เป็นต้น

2.1.3.6 การใช้ภาษาในข้อความวัดเจตคตินั้น

2.1.3.6.1 ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคทางวิชาการไม่ว่าจะใช้วัดผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงหรือไม่ก็ตาม

2.1.3.6.2 การใช้คำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ หากหลีกเลี่ยงได้ก็ไม่ควรให้มีในข้อความวัดเจตคติ ทั้งนี้เนื่องจากคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์นั้นมักจะทำให้ข้อความวัดเจตคติกำกวมไม่ชัดเจน เช่นคำว่า ทั้งหมด เสมอ ๆ ไม่เลย ไม่เคย เป็นครั้งคราว สบายมาก เป็นต้น

2.1.3.6.3 ข้อความวัดเจตคติไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธ โดยเฉพาะปฏิเสธซ้อนห้ามใช้เด็ดขาด ทั้งนี้เนื่องจากประโยคปฏิเสธนั้นเข้าใจยาก และเมื่อคำตอบเป็นปฏิเสธด้วยก็จะทำให้เป็นปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ กล่าวคือ ถ้าตอบว่าเห็นด้วยจะแปลว่า ไม่เห็นด้วยและถ้าตอบว่าไม่เห็นด้วยจะแปลว่า เห็นด้วย เป็นต้น

2.1.3 มาตรฐานวัดเจตคติ

มาตรฐานวัดเจตคติที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 ชนิด (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2540: 244-261, วิเชียร เกตุสิงห์ 2529: 75-86) คือ

2.1.4.1 มาตรฐานวัดเจตคติแบบเทอร์สโตน (Thurstone's type Scale) หลักของการวัดโดยวิธีนี้คือต้องอาศัยผู้อื่นเป็นผู้พิจารณาคัดสิน ผลสรุปจะได้มาตรฐานวัดที่มีค่าประจำข้อแต่ละข้อต่างกันไป โดยถือว่าตัวเลขที่ได้อยู่ในมาตราการวัดที่มีช่วงห่างเท่ากัน(interval scales) มาตรฐานวัดนี้มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง เช่น Psychological Scale, Priori Approach, Equal-Appearing Intervals เป็นต้น

2.1.4.2 มาตรฐานวัดเจตคติแบบลิเกิร์ต (Likert's Scale) วิธีการนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า "เขาวนั้ปัญหาของมนุษย์จะมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ" จากข้อตกลงนี้ลิเกิร์ตได้ใช้เป็นหลักในการวัดประมาณความเข้มของทัศนคติ ความเห็นหรือเจตคติที่มีต่อเรื่องต่างๆ ไม่ต้องให้คณะบุคคลตัดสินเหมือนแบบเทอร์สโตน ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการใช้หน่วยความเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการวัดมีความสัมพันธ์กับการวัดโดยใช้เกณฑ์เป็น 0 1 2 3 4 (หรือ 4 3 2 1 0) ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์กันสูงถึง 0.99 ดังนั้นเราจึงสามารถกำหนดมาตราประจำข้อเป็น 1 2 3 4 5 ได้เลย มาตรฐานวัดนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อเช่นกัน ได้แก่ Sigma Scale, Method of Summated Rating เป็นต้น

2.1.4.3 มาตรฐานวัดเจตคติแบบกัตต์แมน (Guttman Scale) เป็นวิธีการประเมินชุดของข้อความวัดเจตคติที่สร้างขึ้น ซึ่งกัตต์แมนเรียกวิธีการของเขาว่าเป็นการวิเคราะห์มาตราส่วน (scale-gram Analysis) วิธีการนี้พยายามที่จะหาชุดของข้อความวัดเจตคติที่มีลักษณะเป็นมาตราวัดได้ (scalable) กล่าวคือ ในชุดของข้อความวัดเจตคติหนึ่ง ๆ นั้น ถ้าหากผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความ 2 แล้วเขาจะต้องเห็นด้วยกับข้อความ 1 มาก่อน และถ้าเห็นด้วยกับข้อความ 3 ก็ต้องเห็นด้วยกับข้อความ 2 และข้อความ 1 มาก่อน ในลักษณะนี้เรื่อยๆ ไป ฉะนั้นการวัดเจตคติในลักษณะนี้จึงสามารถเห็นแบบแผน (pattern) ของเจตคติที่มีต่อเรื่องนั้นของกลุ่มบุคคลที่วัดได้อีกด้วย

2.1.4.4 มาตรฐานวัดเจตคติแบบออสกู๊ด (Osgood's Scale) มาตรฐานวัดนี้มีชื่อเรียกทั่วไปว่าวิธีการแห่งความแตกต่างของความหมาย (Semantic Differential Scale) มาตรฐานวัดนี้เป็นวิธีที่ประหยัดข้อคำถามได้มาก แต่ต้องอาศัยการคิดหาคำคุณศัพท์คู่ (bipolar adjectives) ให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการให้ผู้ตอบพิจารณา ซึ่งนอกจากจะใช้วัดเจตคติแล้ว ยังสามารถนำไปใช้วัดบุคลิกภาพ ความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ รวมทั้งสามารถแยกความแตกต่างของมโนทัศน์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้มาตรฐานวัดเจตคติแบบออสกู๊ด 7 ระดับ โดยเป็นการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมมิใช่การวัดเจตคติต่อเป้าหมาย ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเอจเซนและฟิชไบน์

2.2 ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเอจเซนและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbien 1980: 5) เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดว่ามีมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล การจะตัดสินใจทำสิ่งใดจะมีการพิจารณา ไตร่ตรองเหตุผล และมีการใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบเมื่อถูกเสนอให้ทำอะไร เราจึงสามารถเรียนรู้เข้าใจและทำนายพฤติ-

กรรมของบุคคลได้โดยดูที่ความตั้งใจ (intention) ของบุคคลว่าเขามีความตั้งใจจะทำหรือไม่ ซึ่งความตั้งใจนี้เปรียบเสมือนตัวกระตุ้นจากภายในที่แสดงออกให้เห็นได้ว่าบุคคลมีความเต็มใจและพยายามที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมาน้อยเพียงใด ต่อจากนั้นไปก็ดูที่ตัวแปรที่กำหนดความตั้งใจของเขา ซึ่งมีอยู่ 2 ปัจจัย(Ajzen and Fisbbein 1980: 62 - 77, สุวรรณ จันทรประเสริฐ 2538: 35-42, สุรัตน์ ไชยชมภู 2535: 19-30) คือ ทศคติหรือเจตคติต่อพฤติกรรม (attitude toward the behavior) และบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง (subjective norms) โดยการจะรู้ว่าเขามีเจตคติอย่างไรจะวัดจากความเชื่อของเขาคือหนึ่ง ดังแสดงในภาพที่ 2

การทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจตามแนวคิดของเอจเซนและฟิชไบน์(Ajzen & Fishbien) จะต้องดูที่การเลือกทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ คือดูที่ความตั้งใจในการเลือก (choice intention)ดังนี้

1) ดูความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมที่จะวัด (behavior intention)เช่น ถามว่าตั้งใจจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูกหรือไม่ ถ้าบอกว่าตั้งใจจะไป ก็ถามว่าจะไปตรวจที่ไหน ถ้าตอบว่าไปตรวจสถาบันมะเร็งจะรู้ความตั้งใจสอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะปฏิบัติ

2) ดูความคงที่ของความตั้งใจ ความตั้งใจของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา และปัจจัยรบกวนอื่นๆ เช่น โรคภัยไข้เจ็บหรือภาวะสังคมเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นการวัดความตั้งใจ จึงควรให้มีช่วงใกล้เคียงกับเวลาที่จะสังเกตพฤติกรรมพอสมควร ไม่ทิ้งห่างเกินไปจนเกิดความคลาดเคลื่อนเมื่อควบคุมปัจจัยเวลาแล้ว ต้องสังเกตด้วยว่าความตั้งใจยังคงที่หรือไม่ ถูกกระทบกระเทือนโดยปัจจัยอื่นได้ง่ายหรืออย่างไม่สมเหตุผลหรือไม่

3)การทำนายผลลัพธ์ต้องแยกพฤติกรรมกับผลลัพธ์ออกจากกันให้ได้ โดยต้องเข้าใจว่าผลลัพธ์นั้นต่างจากพฤติกรรม เพราะบุคคลไม่สามารถจะควบคุมผลลัพธ์ได้โดยสมบูรณ์เท่ากับการควบคุมพฤติกรรม เช่นการที่หญิงจะเว้นระยะการตั้งครรภ์ได้ 3 ปี นั้น ไม่ได้เป็นพฤติกรรมของหญิงคนเดียวแต่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของสามี และปัจจัยอื่นๆ ดังนั้นต้องรู้ว่าพฤติกรรมใด ควบคุมพฤติกรรมใดและปัจจัยใดควบคุมผลลัพธ์ด้วย

4) ตัวกำหนดของความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม เช่น

4.1) เจตคติต่อพฤติกรรม ได้แก่ ความพอใจในพฤติกรรมนั้นจนตัดสินใจว่าจะกระทำรวมทั้งความสอดคล้องระหว่างเจตคติและความตั้งใจ

4.2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ ความรู้สึกถึงอิทธิพลของสังคมต่อการปฏิบัติพฤติกรรม ซึ่งทั้งสองตัวนี้จะต้องไม่ขัดกันหรือน้ำหนักของตัวทำนายทั้งสองต้องอยู่ในดุลยภาพ

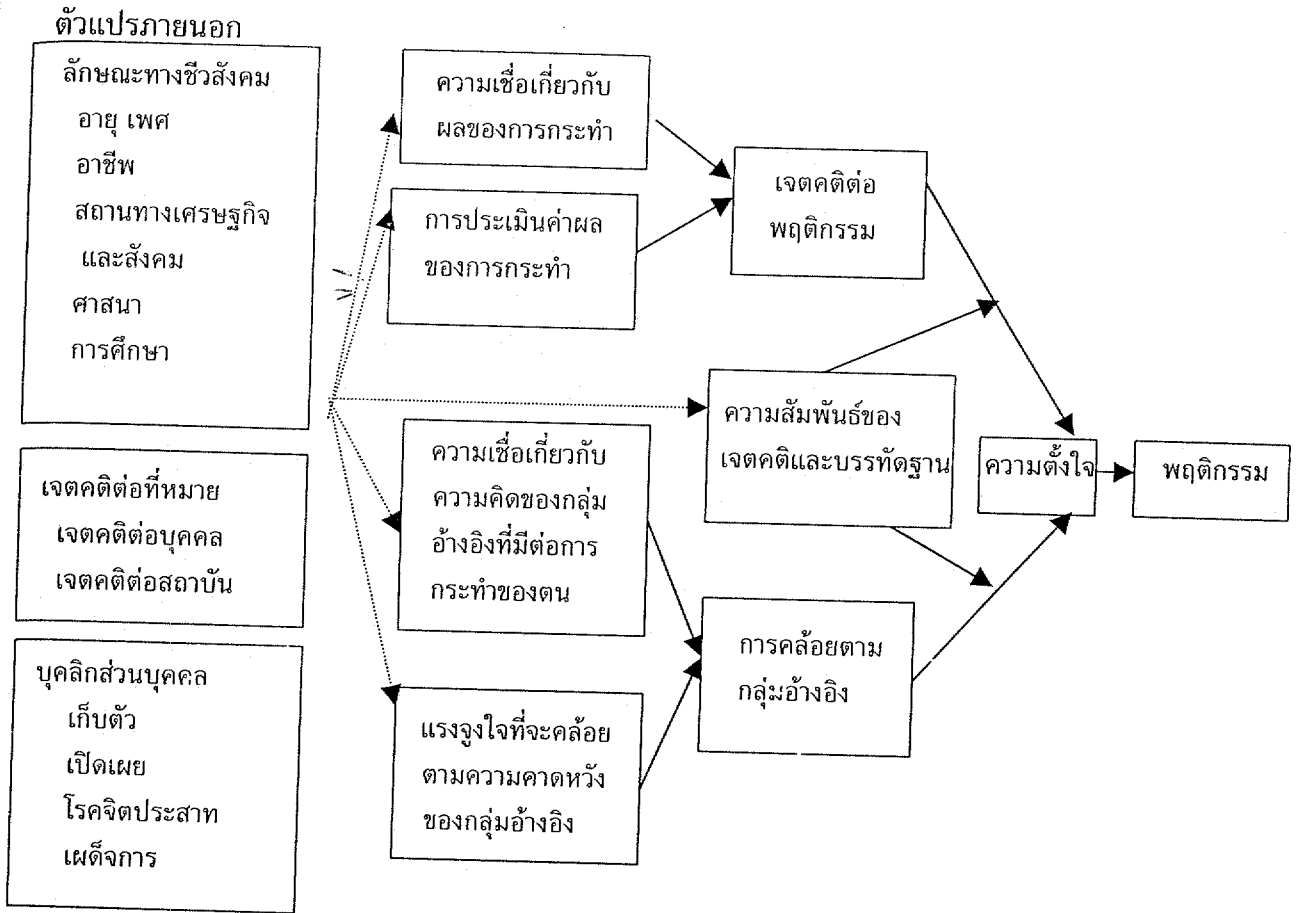
5) ตัวกำหนดเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับเจตคติและบรรทัดฐานนั้น ซึ่งได้จากแหล่งต่างๆ เช่น ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

138831

๕1๐.๓๖๐๑๒

๙๕ 245 ๐

๕๓๐

----- มีความเป็นไปได้ที่จะมีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยภายนอกกับพฤติกรรม
 ————— มีความสัมพันธ์ตามทฤษฎี

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

แหล่งที่มา : Ajzen and Fishbein . Understanding Attitude and Predicting Social Behavior.
 New Jersey : Prentice - hall , Inc., 1980 p. 84.

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ เพราะฉะนั้นถ้าต้องการพฤติกรรมใดก็ตาม การให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอจะเปลี่ยนความเชื่อ นั้น แต่ระหว่างความเชื่อกับพฤติกรรม มีตัวแปรที่อยู่ระหว่างกลาง เช่น เจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังนั้น การเปลี่ยนความเชื่อ ต้องสามารถทำให้เปลี่ยนเจตคติและอิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงได้ แต่เจตคติขึ้นอยู่กับชุดของความเชื่อที่มีลักษณะเด่นเราจึงไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้จากการเปลี่ยนความเชื่อเพียงหนึ่งหรือสองเรื่อง หรือเปลี่ยนทิศทางของบรรทัดฐานไม่ก็อย่าง ยิ่งกว่านั้น การจะเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างแน่นอน ส่วนประกอบของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะต้องมีน้ำหนักมากพอที่จะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจ และความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมต้อง

มีความแน่นแฟ้นเพียงพอด้วย ดังนั้นในการใช้ทฤษฎี จะต้องศึกษาย้อนกลับ ตั้งแต่ดูว่าพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาหรือต้องการให้เกิดนั้นมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจชนิดใด ต่อไปจึงวิเคราะห์ว่าความตั้งใจนี้อยู่ภายใต้อิทธิพลของเจตคติหรือบรรทัดฐานอะไร และมีกลุ่มความเชื่อใดเป็นตัวกำหนดเจตคติกับบรรทัดฐานนั้น ข้อมูลข่าวสารอย่างไรจะสามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จนถึงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมในที่สุด

ทฤษฎีนี้ พบว่าตัวแปรภายนอก เช่น องค์ประกอบส่วนบุคคล ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมาก เพราะเป็นตัวแปรที่ไม่คงที่ต่อความเชื่อของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ตัวอย่างเช่น ศาสนาเคยมีอิทธิพลต่อการคุมกำเนิด แต่ปัจจุบันลดความสำคัญลงไปมาก เป็นต้น

ในการศึกษานี้ได้ศึกษาตัวแปรที่สำคัญ คือตัวแปร เจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งวัดดังนี้คือ

- 1) เจตคติต่อพฤติกรรม (attitude toward the behavior ..... A_b) ขึ้นอยู่กับความเชื่อเด่นชัดในผลของการกระทำ (behavior belief ..... b) และการประเมินค่าผลของการกระทำ (evaluation of consequence ..... e) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$A_b = f \left[\sum_{i=1}^n b_i \cdot e_i \right] \dots\dots\dots (1)$$

- 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norms ..... SN) ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับความคิดของกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีต่อการกระทำของตน (Normative Belief .. NB) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (motivation to comply ..... MC) ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$SN = f \left[\sum_{i=1}^n NB_i \cdot MC_i \right] \dots\dots\dots (2)$$

จากข้อ 2 และ 3 สามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

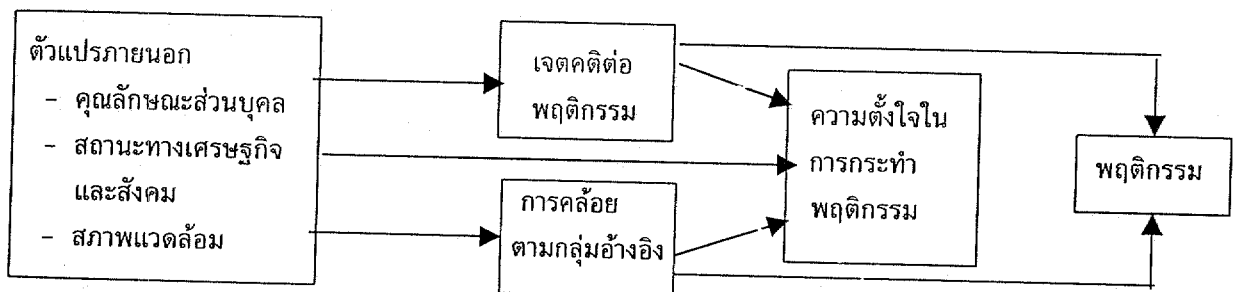
$$B \sim I = f \left[A_{bw1} + SN_{bw2} \right] \dots\dots\dots (3)$$

เมื่อ W_1 และ W_2 เป็นน้ำหนักความสัมพันธ์ (relative weights)

พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าจากเจตคติต่อพฤติกรรม และบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองพอ ๆ กัน

2.3 ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา (Liska' s Revision Model)

ตัวแบบการทำนายนี้ได้ปรับปรุงมาจาก แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเอจเซนและฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein 1980 อ้างใน Liska 1984: 61) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลสามารถทำนายได้โดยใช้เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคล ผ่านความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม โดยลิสกา (Liska) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมจากทฤษฎีดังกล่าวว่า ยังมีตัวแปรภายนอกที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมโดยส่งผ่านไปที่ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ได้แก่ ตัวแปรด้านชีวสังคม คือ ลักษณะส่วนบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมและอื่น ๆ รวมทั้งเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงก็ไม่ได้ส่งผ่านไปที่ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว แต่น่าจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมด้วย ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา

แหล่งที่มา : Liska's, Allen A. A Critical Examination of Causal Structure of the Fishbein/Ajzen Attitude - Behavior Model . Social Psychology Quarterly, 1984.

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

ในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีผู้ศึกษาไว้มากมายทำให้มีคำนิยามหลากหลาย โดยสรุปกลุ่มอ้างอิงแบ่งได้เป็น 3 คำนิยาม (Clark 1972: 2 อ้างใน ทศนีย์ พรหมไพจิตร 2541: 103-104)

2.4.1 กลุ่มอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ (comparative reference group) หมายถึง กลุ่มที่บุคคลใช้เป็นมาตรฐานสำหรับเปรียบเทียบ ซึ่งแนวโน้มในการเลือกกลุ่มบุคคลดังกล่าว อยู่ภายใต้เงื่อนไขของความใกล้ชิดในแง่ภูมิโคมหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีอีกแนวคิดหนึ่งของไฮแมน (Hyman) ที่กล่าวว่าบุคคลจะประเมินสถานภาพของแต่ละบุคคลนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ทั้งนี้เพราะไม่สามารถคาดการณ์ได้โดยตรง แต่จะขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นใช้กลุ่มสังคมใดเป็นกรอบ

ของการอ้างอิงในการตัดสินใจของเขา นั้นหมายถึงว่ากลุ่มอ้างอิงในลักษณะนี้จะเป็นพื้นฐานของการเปรียบเทียบทางสังคมและการประเมินตัวเอง

กลุ่มอ้างอิงที่ใช้ในการเปรียบเทียบมักจะเป็นบุคคลสำคัญ (significant others) ซึ่งโอเฟลและฮาลเลอร์ (Woefel and Haller) ได้อธิบายว่าอิทธิพลของบุคคลสำคัญสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบ (model) เช่น เด็กจะใช้กลุ่มเพื่อนเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของตน เด็กจะมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกลุ่มเพื่อน ลักษณะที่สองเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางด้านความคิด ความเชื่อ (definer) เช่น บิดามารดาจะถ่ายทอดความคิดความเชื่อต่างๆ เข้าสู่เด็ก เด็กจะรับความคิดความเชื่อเหล่านี้มาเป็นของตัวเองและมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามความเชื่อนี้

2.4.2 กลุ่มอ้างอิงเชิงสถานภาพ (status reference group) หมายถึง กลุ่มที่บุคคลค้นหาหรือต้องการการยอมรับ อาจจะต้องการยอมรับจากกลุ่มซึ่งเขาไม่ได้เป็นสมาชิกหรืออาจจะต้องการยกสถานภาพให้สูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

2.4.3 กลุ่มอ้างอิงเชิงบรรทัดฐาน (normative reference group) หมายถึง กลุ่มหรือประเภทของคนในสังคม ซึ่งมีคุณสมบัติลักษณะทางสังคมเหมือนกัน เช่น อายุ เพศ รายได้ เชื้อชาติ หรือศาสนา เดียวกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดมุ่งหมาย รวมทั้งค่านิยมของแต่ละคน บุคคลมักจะแสดงตนเองเหมือนกลุ่มอ้างอิงซึ่งบุคคลยึดถือมาเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดทัศนคติและแบบแผนพฤติกรรมของตนเอง ครอบครัวเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อบุคคลที่สุดในการเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับที่หลากหลายต่อทัศนคติและมาตรฐานหรือค่านิยมต่อเด็ก

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของนักเรียนมัธยมปลาย เพราะจะต้องเลือกอาชีพเสียก่อนว่าตนต้องการประกอบอาชีพใด จะต้องมีความหมายและตกลงใจเสียแต่แรกเพื่อเรียนวิชาต่างๆ เป็นการเตรียมตัวสำหรับอาชีพนั้นๆ เพราะเมื่อตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว หากเรียนไม่สำเร็จหรือไม่ชอบ การที่จะเปลี่ยนแนวทางใหม่ย่อมเป็นการยาก ทำให้เสียทั้งเวลาโอกาส และเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นถ้าบุคคลรู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและครอบครัว และสังคม จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะเป็นการตัดสินใจเพื่ออนาคต (ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ 2538)

พาร์สัน (Parsons, 1905 อ้างใน นवलศิริ เปาโรหิตย์, 2528) ผู้เป็น "บิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ" ได้เสนอแนะความคิดในการเลือกอาชีพไว้ 3 ประการ คือ

- 1) การรู้จักตนเอง หมายถึง การเข้าใจในคุณสมบัติที่ตนเองมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความสนใจความสามารถ ความถนัด จุดเด่น ความต้องการ และกำลังทรัพย์

- 2) ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพที่สนใจ ได้แก่ ข้อมูลกว้างๆ เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ข้อดีข้อเสียของอาชีพ รายได้จากการประกอบอาชีพ การศึกษาที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพนั้น ความต้องการของตลาดแรงงาน โอกาสแห่งความสำเร็จ ความมั่นคงและความก้าวหน้าของงานอาชีพ
- 3) ผลผสมผสานการรู้จักตนเองและความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางตัดสินใจ

วารุณี ธนวานิช (2530) ได้ให้ข้อคิดก่อนการตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อว่าควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) รู้จักตนเองในเรื่องความสนใจ ความถนัด สติปัญญา หรือความสามารถ ฐานะทางการเงินของผู้ปกครอง สุขภาพและลักษณะของร่างกาย เพื่อให้รู้คุณค่าและข้อจำกัดบางประการของตนเอง
- 2) ศึกษาข้อมูลรายละเอียดของสถานศึกษาที่ตนสนใจ เกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้ง การเดินทาง หลักสูตร ระยะเวลาที่ใช้ศึกษา ลักษณะของการศึกษาอบรม คุณวุฒิเมื่อจบการศึกษา โอกาสก้าวหน้าหรือความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นต้น
- 3) ศึกษาข้อมูลรายละเอียดของอาชีพที่สนใจว่ามีลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน รายได้ เช่น เงินเดือน สวัสดิการ หรือผลตอบแทนอื่นๆ โอกาสก้าวหน้าในการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- 4) ศึกษาแนวโน้มของตลาดแรงงานไทยในอนาคต
- 5) ศึกษาข้อมูลอื่นที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาต่อ เช่น แหล่งวิทยาการต่างๆ แหล่งที่พัก
- 6) ตั้งเป้าหมายอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยพิจารณาข้อมูล 5 ประการดังกล่าว แล้วตัดสินใจเลือกแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุด

การเลือกอาชีพนั้นจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในอาชีพ ซึ่งต้องมีการวางแผนระหว่างการเรียนรู้ ผู้ปกครอง และตัวของนักเรียน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

2.6 แนวคิดและบทบาทหน้าที่ของวิดิทัศน์

2.6.1 ความหมายของวิดิทัศน์

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้บัญญัติศัพท์เรียกว่า “วิดิทัศน์” ซึ่งคำว่า วิดี มาจากภาษาบาลีว่า “วีดิ” ซึ่งหมายถึง “แสงสว่าง บรรเทา” และออกเสียงคล้ายศัพท์เดิมคือ วิดีโอในภาษาอังกฤษ ดังนั้นบางแห่งจึงใช้คำว่า แถบวิดิทัศน์

วิดิทัศน์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าวิดีโอ (video) นั้น ตามพจนานุกรมเว็บสเตอร์ อ่านว่า “วีดีโอ” ภาษาลาติน แปลว่า “ฉันเห็น” (I see) คำว่า “วีดีโอ” นี้ ศัพท์ทางพจนานุกรมสื่อสารมวลชนของคณะวาร-สารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ความหมายว่า ส่วนที่มองเห็น (visual) หรือส่วนที่เป็นภาพ (picture, image) ในรายการวิทยุโทรทัศน์หรือจากการฉายภาพหรือภาพ

ยนตร์ซึ่งแตกต่างจากส่วนของเสียง(audio) (วัฒนา จันทรจรัสวัฒนา อ่างใน วรณีย์ ชัชวาลทิพากร 2539: 21)

2.6.2 บทบาทหน้าที่ของวีดิทัศน์

ปัจจุบันวีดิทัศน์ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในงานต่าง ๆ ซึ่งช่วยทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้ชมมากยิ่งขึ้น วีดิทัศน์จึงเข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งทั้งในด้านการศึกษา ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยสอน ถ่ายทอดความรู้ ที่ช่วยให้รายละเอียดจากภาพและเสียงทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่ยากและซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ด้านการให้ความบันเทิง ด้านการโน้มน้าวชักจูงซึ่งมักทำในรูปของการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อธุรกิจ เพื่อการเสนอผลงานและความคิดต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่องค์กร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นต้น รวมทั้งบทบาทในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะเรื่องราวจากวีดิทัศน์จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบอันส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต ทั้งในทางที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้

จะเห็นว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทอย่างมากในสังคมปัจจุบัน สะดวกในการใช้เพราะสามารถสื่อได้ทั้งภาพและเสียง อีกทั้งให้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน เกิดการรับรู้ได้ง่ายขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้วีดิทัศน์ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลและการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้มีการอภิปรายซักถาม ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อ และค่านิยมได้ (Cookfair 1996: 194-195)

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในต่างประเทศ

จากการศึกษาของกร็อสแมนและคณะ (Grossman, et al 1989) ซึ่งได้ทำการสำรวจนำร่อง (pilot survey) ในนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 300 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับการดูแลและการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย แต่ไม่มีความรู้ถึงบทบาทอื่น ๆ รวมทั้งโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพ และยังพบว่า เพศ และการมีประสบการณ์เกี่ยวกับพยาบาลที่ดีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเรียนพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กร็อสแมนยังได้ทำการศึกษาร่วมกับนอร์ททรอป (Grossman and Northrop 1993) โดยการทำการสำรวจนักเรียนเกรด 10 และ 11 จำนวน 700 คน ในรัฐฟลอริดา เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพพยาบาล ซึ่งพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาล แต่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการรับรู้ต่ออาชีพในอนาคต และความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อน และอาจารย์ที่ปรึกษา นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนหญิงถึงร้อยละ 24.5 ตัดสินใจที่จะเลือกเรียนพยาบาล แต่มีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่คิดว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพในอนาคต โดยนักเรียนหญิงเลือกเรียนพยาบาลมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สตีเวนส์ และวอล์คเกอร์ (Stevens and Walker 1993) ได้ทำการศึกษาในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 641 คน ที่เมืองวอชิงตัน ดีซี เพื่อหาคำตอบว่าเพราะเหตุใดนักเรียนจึงไม่สนใจเลือกที่จะประกอบอาชีพพยาบาล จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกประกอบอาชีพพยาบาล คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับพยาบาลและความเจ็บป่วย และอาชีพที่ปรารถนาในอนาคต และพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนระหว่าง 3.00-3.99 จำนวนร้อยละ 92.3 ไม่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

มารีเนอร์และคณะ (Marriner et al. 1990) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ต่ออาชีพพยาบาลในนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง ของรัฐอินเดียนา จำนวน 450 คน โดยการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลมีผู้ตอบกลับทั้งสิ้น 341 คน ผู้ตอบกลับมีทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงจำนวนพอ ๆ กัน ร้อยละ 81.5 วางแผนที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา แต่มีเพียงร้อยละ 28 ที่คิดจะเลือกเรียนอาชีพพยาบาล เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างทางสถิติ ระหว่างการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลกับการรับรู้ต่ออาชีพในอุดมคติ พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ต่ออาชีพในอุดมคติโดยคาดหวังว่าจะมีความมั่นคง มีคุณค่า ได้ใช้ความรู้ ได้รับเงินค่าตอบแทนสูง มีความปลอดภัย ได้เป็นหัวหน้า ได้มีโอกาสตัดสินใจ มีอำนาจต่อรอง และมีเกียรติมากกว่าวิชาชีพพยาบาล แต่รับรู้ว่าจะต้องดูแลผู้อื่น เป็นงานที่หนัก ต้องปรนนิบัติ เป็นงานรีบเร่ง และใช้เทคโนโลยีน้อยกว่าวิชาชีพพยาบาล ส่วนการใช้ความคิด การต้องเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และการเรียนจบได้ง่าย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ มารีเนอร์และคณะ (Marriner et al. 1996) ยังได้ทำการศึกษาถึงการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาต่ออาชีพในอุดมคติและวิชาชีพพยาบาล โดยทำการทดลองเปรียบเทียบในนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองจะได้รับข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลทางวิดีโอที่คัดลอกจนการเปิดโอกาสให้ซักถามใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 30 นาที ผลการศึกษา พบว่ามีนักเรียนกลุ่มทดลอง ร้อยละ 36 กลุ่มควบคุมร้อยละ 31 คิดที่จะเลือกประกอบอาชีพพยาบาล โดยนักเรียนชายในกลุ่มทดลองคิดที่จะประกอบอาชีพพยาบาลมากกว่ากลุ่มควบคุม และผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพในอุดมคติและวิชาชีพพยาบาลก่อนการเข้าร่วมโครงการ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมคาดหวังว่าอาชีพในอุดมคติเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ มีค่าตอบแทนสูง มีความปลอดภัย และมีอำนาจในการต่อรองมากกว่าวิชาชีพพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เชื่อว่าเป็นงานที่ต้องให้บริการ เป็นงานที่หนัก ต้องดูแลผู้อื่น เป็นงานที่เร่งรีบและต้องใช้เทคโนโลยีในการทำงานน้อยกว่าวิชาชีพพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในกลุ่มทดลองคาดหวังว่าอาชีพในอุดมคติจะหางานทำได้ง่ายกว่า มีอำนาจในการตัดสินใจและได้รับการยอมรับมากกว่าวิชาชีพพยาบาล และเฉพาะในกลุ่มควบคุมเชื่อว่าอาชีพในอุดมคติจะได้ศึกษาต่อในวิทยาลัย และต้องใช้ความคิดในการทำงานน้อยกว่าวิชาชีพพยาบาล นอกจากนี้ผลการทดลองที่สำคัญ คือพบว่า เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนการเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการในนักเรียนกลุ่มทดลองแล้ว พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลว่าเป็นวิชาชีพที่ทำให้มีรายได้ดี มีภาวะผู้นำ และอำนาจในการต่อรอง อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลแก่นักเรียนผ่านทางวิทยุทัศน์ และการอภิปรายสามารถเปลี่ยนเจตคติความเชื่อเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลในนักเรียนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในประเทศไทย

เสริมศรี สวนไพรินทร์ (2531) ได้ศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักเรียนเพราะประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเลือกสาขาวิชาแตกต่างกันตามประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนเรียนด้วย

ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์ (2538) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 คน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ประเภทโรงเรียน ผลการเรียน ที่อยู่ปัจจุบัน (อำเภอ) รายได้รวมของครอบครัว การศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา และปัจจัยการเลือกอาชีพในด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาล การประเมินตนเองกับลักษณะวิชาชีพพยาบาลและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ความรักความชอบในวิชาชีพพยาบาล และความจำเป็นบางประการในการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล สำหรับเหตุผลในการไม่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล เรียงตามลำดับ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. เป็นอาชีพที่ต้องอยู่เวรยามวิกาล 2. ต้องทำงานหนักรับผิดชอบมาก 3. มีวันหยุดไม่ตรงกับผู้อื่น ต้องอดทน อดกลั้น เสียสละมากเกินไป และต้องทำงานเหมือนคนรับใช้ 4. เป็นอาชีพที่น่าเบื่อหน่ายจำเจซ้ำซากและต้องทำงานอยู่กับสิ่งสกปรกและเชื้อโรค 5. สิ่งแวดล้อมในการทำงานไม่น่ารื่นรมย์

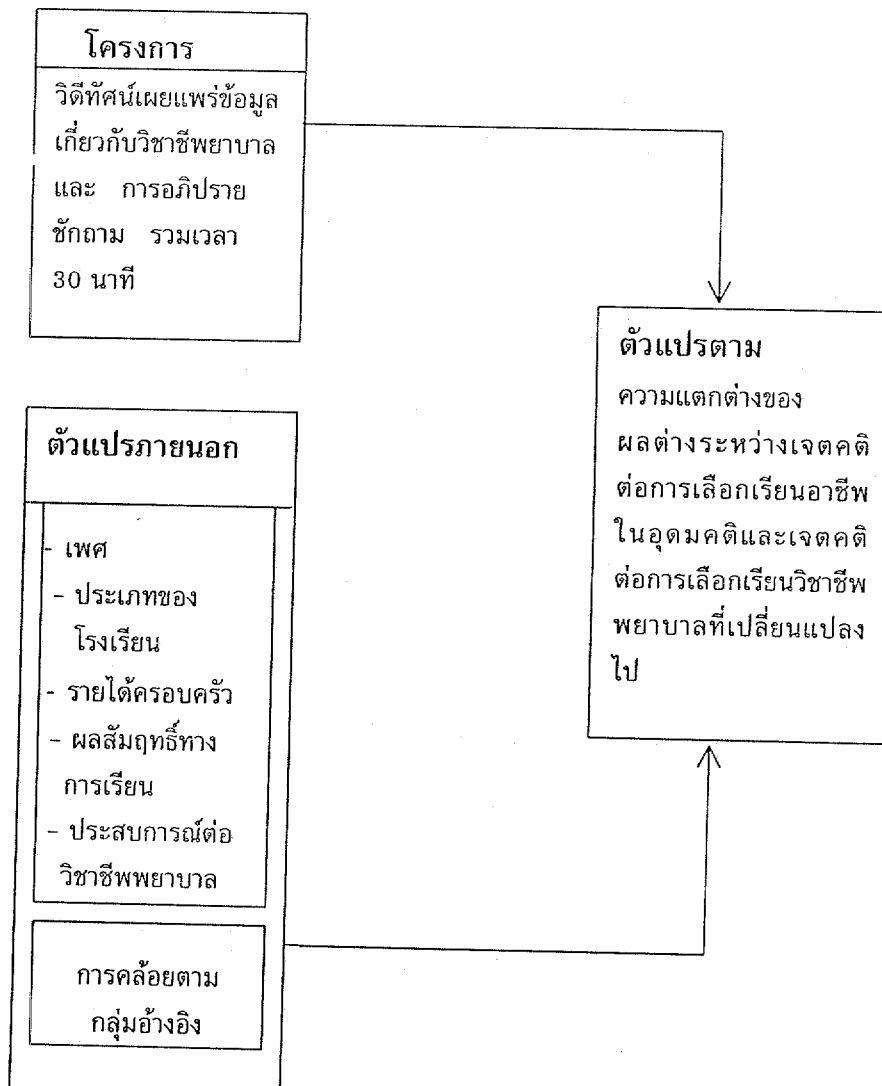
นงลักษณ์ เชษฐภักดีจิต (2541) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ภาคตะวันออก: กรณีการศึกษาวิชาชีพพยาบาล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลมี 8 ตัวแปร คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของบิดา การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของมารดา ค่านิยมและแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในงานที่จะเข้าสู่วิชาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดา ค่านิยมและแรงจูงใจด้านรายได้หรือเงินเดือน และรายรับของนักเรียนที่ได้จากบิดามารดานอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวยังสามารถทำนายความตั้งใจที่จะเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลได้ถึงร้อยละ 51

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติหรือการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลในนักเรียนยังมีน้อยมาก และทั้งหมดเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ในขณะที่ในต่างประเทศได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาลในนักเรียนมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งเชิงสำรวจและเชิงกึ่งทดลอง ในแง่มุมต่างๆ ทั้งการรับรู้ต่อวิชาชีพพยาบาล เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและการตัดสินใจเลือกเรียนพยาบาล รวมทั้งได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับอาชีพใน

อุดมคติด้วย ซึ่งพบว่านักเรียนมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลทั้งในด้านบวกและด้านลบ และมีปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลและการเลือกเรียนต่อหรือเลือกประกอบอาชีพพยาบาล

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นเจตคติต่อพฤติกรรมที่จะสามารถอธิบายพฤติกรรมการตั้งใจได้มากกว่าเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลเหมือนเช่นในการศึกษาที่ผ่านมา มา โดยอาศัยการสร้างตัวแปรจากกรอบแนวคิดการกระทำด้วยเหตุผลของเอจเซน และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein 1980) ที่เชื่อว่าเจตคติต่อพฤติกรรมจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสูงกว่าเจตคติต่อเป้าหมายกล่าวคือสามารถที่จะทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้สูงกว่า สนับสนุนด้วยกรอบแนวคิดของลิสกาที่สรุปว่าเจตคติต่อพฤติกรรม สามารถมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมได้โดยไม่ต้องส่งผ่านความตั้งใจเสมอไป และปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมด้วย ซึ่งในการศึกษานี้ได้พยายามควบคุมปัจจัยภายนอกที่จะมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม โดยได้รวบรวมจากกรอบแนวคิดทั้ง 2 ข้างต้นและแนวคิดกลุ่มอ้างอิง ตลอดจนจากงานวิจัยต่าง ๆ สรุปได้ว่าปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ เพศ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ประเภทของโรงเรียน รายได้ครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผู้วิจัยจึงได้ทำการควบคุมตัวแปรภายนอก โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้มีลักษณะเหมือนกันในเรื่องของเพศ และประเภทโรงเรียน โดยศึกษาเฉพาะเพศหญิงและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และเป็นโรงเรียนสหศึกษา เนื่องจากร้อยละ 80 นักเรียนที่เรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาลเป็นนักเรียนหญิง ส่วนปัจจัยภายนอกที่เหลือนั้นควบคุมจากการสุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติกรอบแนวคิดในการวิจัยจึงสรุปได้ดังนี้ คือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

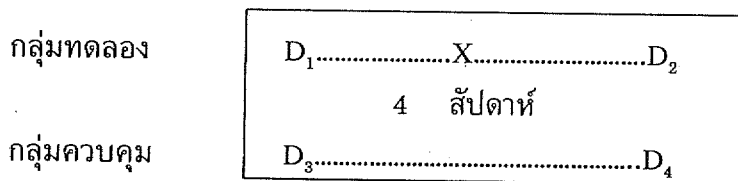

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประเภทศึกษาสองกลุ่ม วัดสองครั้ง (The Pretest-Posttest Design with Non-equivalent Group) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังนี้

I_1 หมายถึง เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ

N_1 หมายถึง เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

$D_1 = I_1 - N_1$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

$D_2 = I_1 - N_1$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนการเข้าร่วมโครงการในกลุ่มทดลอง

$D_2 = I_2 - N_2$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลหลังเข้าร่วมโครงการโดยการเข้าร่วมโครงการ ในกลุ่มทดลอง

$D_3 = I_2 - N_2$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนการเข้าร่วมโครงการในกลุ่มควบคุม

$D_4 = I_2 - N_2$ หมายถึง ผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลหลังเข้าร่วมโครงการโดยการวัดซ้ำครั้งที่สอง ในกลุ่มควบคุม

X = โครงการ หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลด้วยวิธีทัศนความยาว 20 นาทีโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นวิชาชีพ การจัดการศึกษาและโอกาสทางการศึกษา เงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงของพยาบาลวิชาชีพ และเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายซักถามนาน 10 นาที

ประชากรที่ศึกษา

นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียง

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนทำการศึกษา ซึ่งได้สอบถามข้อมูลในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ถึงช่วงเวลาที่นักเรียนเริ่มคิด พิจารณาตัดสินใจที่จะเลือกเรียนต่อในสาขาใด ๆ เพื่อประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้ทราบว่านักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 เริ่มตัดสินใจที่จะเลือกเรียนต่อในสาขาต่าง ๆ เมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการแนะแนวการศึกษาต่อมาก่อน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มตัวอย่าง

เลือกจังหวัด 2 จังหวัดในเขตการศึกษาที่ 12 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยองมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วสุ่มเลือกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้จังหวัดชลบุรีเป็นกลุ่มทดลอง จังหวัดระยองเป็นกลุ่มควบคุม ต่อจากนั้นได้เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาในแต่ละจังหวัด โดยเลือกโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 1 แห่ง โรงเรียนประจำอำเภออีก 4 แห่ง โดย 2 แห่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้ตัวอำเภอเมือง อีก 2 แห่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอเมือง นักเรียนหญิงที่เรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ทุกคนที่ไม่ขาดเรียนขณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลจะเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในภาคการเรียนที่ 2/2541 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชลบุรีสุขบท โรงเรียนบ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์ โรงเรียนพนัสพิทยาคาร โรงเรียนสัตหีบวิทยาคม โรงเรียนหนองใหญ่ศิริวราวิทยาคม

2. กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในภาคการเรียนที่ 2/2541 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตจังหวัดระยอง จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนระยองวิทยาคม โรงเรียนแก่งวิทยาสาธิต โรงเรียนบ้านค่าย โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม

ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 โรงเรียนที่เป็นหน่วยศึกษาจำแนกตามจังหวัดและระดับโรงเรียน

จังหวัด	โรงเรียนในเขต อำเภอเมือง	โรงเรียนระดับอำเภอ	
		ใกล้อำเภอเมือง	ไกลอำเภอเมือง
จ. ชลบุรี (กลุ่มทดลอง)	ร.ร. ชลบุรีสุขบท	ร.ร. สัตหีบพิทยาคม	ร.ร. บ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์
		ร.ร. พนัสพิทยาคาร	ร.ร. หนองใหญ่ศิริรวิวาทวิทยา
จ. ระยอง (กลุ่มควบคุม)	ร.ร. ระยองวิทยาคม	ร.ร. แกลงวิทยาสถาวร	ร.ร. บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
		ร.ร. บ้านค่าย	ร.ร. ปลวกแดงพิทยาคม

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ และจำนวนนักเรียนหญิง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียนในกลุ่ม ทดลอง	จำนวน น.ร.หญิง	จำนวน น.ร. หญิงที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	โรงเรียนในกลุ่ม ควบคุม	จำนวน น.ร.หญิง	จำนวน น.ร. หญิงที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
ร.ร. ชลบุรีสุขบท	70	59	ร.ร. ระยองวิทยาคม	300	157
ร.ร. พนัสพิทยาคาร	98	76	ร.ร. แกลงวิทยาสถาวร	20	17
ร.ร. บ้านบึงอุตสาหกรรม	90	81	ร.ร. บ้านค่าย	40	35
ร.ร. สัตหีบพิทยาคม	20	16	ร.ร. บ้านฉางฯ	35	31
ร.ร. หนองใหญ่ศิริฯ	8	6	ร.ร. ปลวกแดงพิทยาคม	12	8
รวม	286	242		407	248

ขั้นตอนการทดลอง

1. ก่อนเริ่มโครงการ ได้ทำการเก็บข้อมูลที่จำเป็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสพการณ์ต่อวิชาชีพพยาบาล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รวมทั้งเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลทั้งในกลุ่มทดลอง (I_1 , N_1) และกลุ่มควบคุม (I_2 , N_2) เพื่อนำมาหาผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลอง (D_1) และผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มควบคุม (D_2)

2. หลังจากนั้น 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโครงการ (X) โดยการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นวิชาชีพ การจัดการศึกษาและโอกาสทางการศึกษา

เงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงจากพยาบาลวิชาชีพ ผ่านสื่อ วิดีทัศน์นาน 20 นาที และอภิปรายซักถามอีก 10 นาที รวมใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 30 นาที แล้ววัด เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลภายหลังเข้าร่วมโครงการทันที (N_2) เพื่อเปรียบเทียบกับเจตคติ ต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ (I_1) ที่วัดไว้ก่อนเข้าร่วมโครงการ ได้เป็นค่าผลต่างของคะแนนเจตคติ ต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลอง (D_2) สำหรับกลุ่มควบคุม วัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลซ้ำอีกครั้ง (N_4) แล้วเปรียบเทียบกับเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติที่วัดไว้ก่อนเข้าร่วมโครงการ (I_2) ด้วยแบบวัดเจตคติเดิม ได้เป็นค่าผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือก เรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มควบคุม (D_4)

3. วิเคราะห์ผลการศึกษาโดยนำความแตกต่างของผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียน อาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้า ร่วมโครงการมาเปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่มทดลอง ($D_2 - D_1$) และกลุ่มควบคุม ($D_4 - D_3$) ถ้ามีค่า เป็นลบก็แสดงว่าการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลผ่านสื่อวีดิทัศน์และการอภิปรายซักถามส่งผลให้ นักเรียนมีเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นได้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือ

1. วิดีทัศน์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล ความยาว 20 นาที จัดทำโดยผู้วิจัยซึ่งผ่าน การตรวจสอบเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพพยาบาลจำนวน 2 ท่าน ดังรายนามในภาคผนวก จ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นวิชาชีพ การจัดการศึกษาและโอกาสทางการศึกษา เงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงของพยาบาลวิชาชีพ

2. แบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 สำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนการศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะ เหมือนกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่มีได้ถูกเลือกศึกษาจำนวน 60 คน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ สร้างแบบวัด ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1 สร้างข้อคำถามปลายเปิดในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนต่ออาชีพในอุดมคติและวิชาชีพ พยาบาลโดยให้ระบุว่าถ้าเลือกเรียนแล้วจะมีผลดี ผลเสียอะไรเกิดขึ้นกับตนเองบ้าง

2.1.1.2 บุคคลอ้างอิงเด่นชัด โดยให้ตอบว่าผู้ที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนให้ หรือไม่ให้เลือกเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาลได้แก่ใครบ้าง

2.1.2 นำแบบสำรวจที่ตอบแล้วมาคัดเลือกความเชื่อและคำตอบต่าง ๆ ที่เด่นชัด และ มีความถี่สูงดังแสดงในภาคผนวก ก เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียน ต่อวิชาชีพพยาบาลและอาชีพในอุดมคติรวมทั้งแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อไป

2.2 สร้างแบบวัดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารการวิจัย และนำผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในนักเรียนก่อนทำการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้าง โดยให้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีรูปแบบการทำนายพฤติกรรมของลิสกา ทฤษฎีกลุ่มอ้างอิง โดยแบบวัดนี้ได้สร้างข้อคำถามที่เป็นมาตรวัดแบบออสกู๊ด (Osgood's Scale) แล้ว นำเครื่องมือที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตั้งรายนามในภาคผนวก จ ตรวจสอบความตรงเชิง โครงสร้างและความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (try-out) เก็บข้อมูลในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 80 คน ในโรงเรียนแห่งหนึ่งที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 การทดสอบเครื่องมือโดยการหาอำนาจจำแนกรายข้อ และหาความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยวิธีการวัดความคงที่ภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha; α) ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ (correlation coefficient) ในข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ติดลบแสดงว่าข้อดังกล่าวมีความ สัมพันธ์ตรงข้ามกับค่าเฉลี่ยรวม ซึ่งได้พิจารณาปรับข้อคำถามใหม่ ก่อนนำไปใช้ศึกษาจริง ดังมีรายละเอียดของเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ครอบครัว ผลการเรียน ประสบการณ์ เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล และความสนใจในการเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาล จำนวน 11 ข้อ เฉพาะ ประเด็นเรื่องประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล มี 8 ข้อ (ข้อ 3-10) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ประสบการณ์ที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลทั้งในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่การเคยหรือไม่เคยได้รับการ บริการจากพยาบาล การมีโอกาสเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและสาธารณสุข รวมทั้งการมีบิดามารดา ญาติพี่น้อง คนที่รู้จักหรือเพื่อนบ้านที่สนิทสนมประกอบอาชีพพยาบาล

ตอนที่ 2 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยวัดจาก

2.1 แบบวัดความเชื่อว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการเลือกเรียน อาชีพที่ปรารถนา (NBI) ซึ่งเป็นการวัดว่ากลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลเด่นชัด ได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ครู เพื่อนสนิท ญาติพี่น้อง จะสนับสนุนหรือคัดค้านในการเลือกเรียนอาชีพที่นักเรียนปรารถนา แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด จำนวน 4 ข้อ โดยมีค่าคะแนน 7 ช่วง ดังนี้ สนับสนุนมาก (7) สนับสนุนปานกลาง (6) สนับสนุนน้อย (5) ไม่แน่ใจ (4) คัดค้านน้อย (3) คัดค้านปานกลาง (2) คัดค้านมาก (1)

2.2 แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCI) เป็นการวัดแรงจูงใจที่นักเรียนจะ เลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพตามความต้องการของกลุ่มอ้างอิง โดยสร้างเป็นข้อคำถามปลายปิดจำนวน 4 ข้อ สอดคล้องกับข้อคำถามในส่วนของ 2.1 แสดงถึงความเป็นไปได้หรือไม่ได้ที่นักเรียนจะทำตาม โดยมีค่าคะแนน 7 ช่วงดังนี้ เป็นไปได้มาก (7) เป็นไปได้ปานกลาง (6) เป็นไปได้น้อย (5) ไม่แน่ใจ (4) เป็นไปไม่ได้น้อย (3) เป็นไปไม่ได้ปานกลาง (2) เป็นไปไม่ได้มาก (1)

การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนี้ จะนำคะแนนส่วนที่ 2.1 และ 2.2 มาคูณกันเป็นรายข้อ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-49 คะแนน เมื่อนำไปทดลองใช้แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ รายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดพบว่า มีค่าระหว่าง 0.4304-0.7972 (ตารางที่ 1 ภาคผนวก ง) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α) เท่ากับ 0.7925 ซึ่งจัดว่ามีความความเที่ยงในระดับสูง

สำหรับแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล โดยการวัดจากความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียน และการประเมินค่าผลของการเลือกเรียนจะแยกออกเป็นคนละตอน คือ

ตอนที่ 3 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ โดยสร้างข้อความตามแนวทางที่ได้จากผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น และจากแบบสอบถามของเมย์ ออสติน และแชมเปียน (May Austin & Champion 1988 cited in Marriner et al.1996: 30) โดยสร้างข้อความรวมทั้งสิ้น 20 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล เป็นข้อความที่สอดคล้องกับส่วนที่ 3 มีทั้งสิ้น 20 ข้อ

แบบวัดตอนที่ 3 และ 4 นี้จะประเมินความเป็นไปได้ของความเชื่อในผลที่เกิดขึ้น จากการเลือกเรียนต่อวิชาชีพพยาบาลหรืออาชีพในอุดมคติ โดยมีค่าคะแนน 7 ช่วง ดังนี้ เป็นไปได้มาก (7) เป็นไปได้ปานกลาง (6) เป็นไปได้น้อย (5) ไม่น่าใจ (4) เป็นไปไม่ได้เล็กน้อย (3) เป็นไปไม่ได้ปานกลาง (2) เป็นไปไม่ได้มาก (1)

ตอนที่ 5 แบบวัดการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพ จะใช้ข้อความเหมือนกับตอนที่ 3 จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าคะแนน 7 ช่วง ดังนี้ จำเป็นมาก(7) จำเป็นปานกลาง (6) จำเป็นน้อย (5) ไม่น่าใจ (4) ไม่จำเป็นน้อย (3) ไม่จำเป็นปานกลาง (2) ไม่จำเป็นมาก (1)

แบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ เกิดจากการนำค่าคะแนนรายข้อของตอนที่ 3 คูณกับตอนที่ 5 ส่วนแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล เกิดจากการนำคะแนนตอนที่ 4 คูณกับตอนที่ 5 จะมีค่าคะแนนอยู่ในช่วง 1-49 ซึ่งได้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ดังนี้

การหาอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อในส่วนของแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและวิชาชีพในอุดมคติ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มต่ำ และ 25% กลุ่มสูงนำมาเปรียบเทียบค่า t พบว่า มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.01 - 9.63 (ตารางที่ 2 ภาคผนวก ง) ซึ่งแสดงว่าแบบวัดสามารถจำแนกเจตคติของนักเรียนได้ในระดับดี

การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง สำหรับแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล เมื่อนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2418 -

0.8738 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ 0.9443 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงในระดับสูง ส่วนแบบวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด อยู่ระหว่าง 0.2976-0.8222 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ 0.9201 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงในระดับสูงเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามพบว่า มีข้อคำถาม 1 ข้อ คือข้อ 10 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อเป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับข้ออื่น จึงได้ปรับข้อความให้สอดคล้องก่อนนำไปใช้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package of Social Science... SPSS for window version 6) โดยใช้สถิติดังนี้

1. เสนอข้อมูล ทั่วไป และการพรรณนาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลพื้นฐานอันได้แก่ รายได้ครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพต่อวิชาชีพพยาบาล ด้วยการทดสอบค่าไคว์สแคว (χ^2 -Test) ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล และผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบค่าทีที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent- Samples t-test)
3. จากการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลพื้นฐาน พบว่า รายได้และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันจึงทดสอบความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ในระดับรายได้ที่แตกต่างกัน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Ancova: Analysis of Covariance)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ และเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังเข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้ทำการศึกษาในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการเรียนที่ 2/2541 มีรายละเอียดของผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการ
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้าร่วมโครงการระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 รายได้ครอบครัว

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มทดลองเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 43.0) มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวอยู่ในช่วง 5,000-9,999 บาท/เดือน รองลงมาร้อยละ 26.0 21.1 และ 9.9 มีรายได้เฉลี่ยครอบครัว 10,000-19,999 น้อยกว่า 5,000 บาท และ มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีร้อยละของครอบครัวใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มรายได้ ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนรายได้ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยค่าไคส์แคว ก็พบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) นั้นแสดงว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีรายได้เฉลี่ยครอบครัวแตกต่างกันตั้งแต่ก่อนการทดลอง ซึ่งจะได้นำรายได้ครอบครัวมาทำการทดสอบทางสถิติว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือไม่ต่อไป

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คิดเป็นร้อยละ 54.2 และ 59.3 ตามลำดับ มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.00 - 3.00 โดยเกรดเฉลี่ยสะสมในกลุ่มทดลอง เท่ากับ 2.44 ในกลุ่มควบคุมเท่ากับ 2.54 และเมื่อทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไคส์แคว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.093$) นั้นแสดงว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่แตกต่างกัน

1.3 การมีประสบการณ์ต่อวิชาชีพพยาบาล

การมีบิดามารดา, ญาติพี่น้อง คนรู้จักและเพื่อนบ้านที่สนิทสนมเป็นพยาบาล ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 70 ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีบิดามารดา หรือ เพื่อนบ้านที่สนิทสนมเป็นพยาบาล และเมื่อทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.424$, $p = 0.344$ ตามลำดับ) และพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 70.7 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 81.0 ในกลุ่มควบคุม มีคนรู้จักเป็นพยาบาล ซึ่งเมื่อทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.007$) ส่วนการมีญาติพี่น้องเป็นพยาบาล พบว่าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีญาติพี่น้องเป็นพยาบาลร้อยละ 64.9 และ 56.9 ตามลำดับ มีญาติพี่น้องเป็นพยาบาล ร้อยละ 35.1 และ 43.1 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.068$) นั้นแสดงว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีบิดามารดา ญาติพี่น้องเป็นพยาบาลไม่แตกต่างกัน แต่มีคนรู้จักที่เป็นพยาบาลแตกต่างกัน

การมีประสบการณ์เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งทั้งในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (ร้อยละ 62.0 และ 66.1 ตามลำดับ) มีประสบการณ์เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล เมื่อนำมาทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.338$) แสดงว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีประสบการณ์เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลไม่แตกต่างกัน

การมีบุคคลในครอบครัวเคยเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล พบว่า ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 80 มีบุคคลในครอบครัวเคยเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.316$) นั่นคือทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีบุคคลในครอบครัวเคยป่วยในโรงพยาบาลไม่แตกต่างกัน

การเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและการสาธารณสุข กลุ่มทดลองร้อยละ 69.0 กลุ่มควบคุมร้อยละ 71.0 ไม่เคยเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและการสาธารณสุข และเมื่อทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.636$) แสดงว่าการเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและการสาธารณสุขของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน

ความประทับใจพยาบาลในการให้บริการ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.8 ในกลุ่มทดลองและร้อยละ 76.6 ในกลุ่มควบคุม เคยประทับใจพยาบาลในการให้บริการ และเมื่อทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไควสแคว์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความประทับใจพยาบาลในการให้บริการไม่แตกต่างกัน

ความสนใจที่จะเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาล พบว่า ทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสนใจและไม่สนใจเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาลพอๆ กัน กล่าวคือ ในกลุ่มทดลองมีความสนใจร้อยละ 58.3 ไม่สนใจร้อยละ 41.7 ในกลุ่มควบคุมมีความสนใจร้อยละ 51.6 ไม่สนใจร้อยละ 48.4 และเมื่อนำมาทดสอบสัดส่วนการกระจายด้วยการทดสอบไคว์สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.139$) นั่นคือ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสนใจที่จะเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาลไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าก่อนเข้าร่วมโครงการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ต่อวิชาชีพพยาบาล ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยเรื่องรายได้ครอบครัว มีความแตกต่างกันตั้งแต่ต้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน	กลุ่มทดลอง (n=242)		กลุ่มควบคุม (n=248)		χ^2	p - value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. รายได้ครอบครัว (บาท/เดือน)						
< 5,000 บาท/เดือน	51	21.1	36	14.5		
5,000 - 9,999 บาท/เดือน	104	43.0	70	28.2	28.938	< 0.001*
10,000 - 19,999 บาท/เดือน	63	26.0	78	31.5		
> 20,000 บาท/เดือน	24	9.9	64	25.8		
2. เกรดเฉลี่ยสะสม						
< 2.0	63	26.0	46	18.5	3.975	0.093
2.0 - 3.0	131	54.2	147	59.3		
> 3.0	48	19.8	55	23.2		
($\bar{X}$, S.D. =	2.44,	0.59	2.54	0.59	)	
3. บิดามารดาเป็นพยาบาล						
มี	5	2.1	8	3.2	0.637	0.424
ไม่มี	237	97.9	240	96.8		
4. ญาติพี่น้องเป็นพยาบาล						
มี	85	35.1	107	43.1	3.306	0.068
ไม่มี	157	64.9	141	56.9		
5. คนรู้จักเป็นพยาบาล						
มี	171	70.7	201	81.0	7.228	0.007*
ไม่มี	71	29.3	47	19.0		
6. เพื่อนบ้านที่สนิทสนมเป็นพยาบาล						
มี	49	20.2	59	23.8	0.894	0.344
ไม่มี	193	79.8	189	76.2		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	กลุ่มทดลอง(n=242)		กลุ่มควบคุม (n=248)		χ^2	p - value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. มีประสบการณ์เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล						
มี	150	62.0	164	66.1	0.914	0.338
ไม่มี	92	38.0	84	33.9		
8. มีบุคคลในครอบครัวเคยเป็นผู้ป่วย ในโรงพยาบาล						
มี	215	88.8	227	91.5	1.002	0.316
ไม่มี	27	11.2	21	8.5		
9. เคยเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงาน อนามัยและการสาธารณสุข						
เคย	75	31.0	72	29.0	0.223	0.636
ไม่เคย	167	69.0	176	71.0		
10. เคยมีความประทับใจพยาบาลในการให้ บริการ						
เคย	181	74.8	190	76.6	0.220	0.638
ไม่เคย	61	25.2	58	23.4		
11. ความสนใจที่จะเรียนต่อในสาขาพยาบาล						
สนใจ	141	58.3	128	51.6	2.188	0.139
ไม่สนใจ	101	41.7	120	48.4		

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกิดจากผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลเด่นชัดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งนำเสนอรายละเอียดดังตารางที่ 4 5 และ 6

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่ากลุ่มทดลองมีความเชื่อในระดับมากกว่าบิดามารดา/ผู้ปกครอง จะสนับสนุนให้ตนศึกษาต่อในอาชีพที่ปรารถนาและมีความเชื่อว่าครู เพื่อนสนิท ญาติพี่น้องจะสนับสนุนในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 5.43 ถึง 6.11 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 1.28 ถึง 1.34 ส่วนกลุ่มควบคุม พบว่า มีความเชื่อว่าการอ้างอิงดังกล่าวทุกกลุ่มจะสนับสนุนในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 5.27 ถึง 5.97 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 1.36 ถึง 1.43

และในการศึกษาแรงจูงใจที่กลุ่มตัวอย่างจะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยการประเมินความเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพตามที่กลุ่มอ้างอิงต้องการ พบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเป็นไปได้ที่จะทำตามบิดามารดา/ ผู้ปกครองในระดับปานกลางและมีความเป็นไปได้ที่จะทำตามครู เพื่อนสนิท ญาติพี่น้องในระดับน้อย โดยในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่

ระหว่าง 4.62 ถึง 5.29 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 1.57 ถึง 1.76 ในกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 4.37 ถึง 5.08 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.69 ถึง 1.94 ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลเด่นชัดจำแนกตามกลุ่มอ้างอิงและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอ้างอิง	กลุ่มทดลอง(n=242)		←————— —————→							←————— —————→		กลุ่มควบคุม(n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.		
1.บิดามารดา/ผู้ปกครอง	6.11	1.34										5.97	1.38
2.ครู	5.43	1.28										5.27	1.36
3.เพื่อนสนิท	5.56	1.34										5.49	1.43
4.ญาติพี่น้อง	5.79	1.30										5.70	1.37

————— กลุ่มทดลอง

----- กลุ่มควบคุม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำแนกตามกลุ่มอ้างอิงและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอ้างอิง	กลุ่มทดลอง (n=242)		←————— —————→							←————— —————→		กลุ่มควบคุม(n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.		
1.บิดามารดา/ผู้ปกครอง	5.29	1.57										5.08	1.72
2.ครู	4.66	1.67										4.37	1.69
3.เพื่อนสนิท	4.62	1.69										4.48	1.75
4.ญาติพี่น้อง	4.84	1.76										4.50	1.94

————— กลุ่มทดลอง

----- กลุ่มควบคุม

สำหรับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเกิดจากผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลเด่นชัดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มบุคคลอ้างอิงเด่นชัด พบว่า ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด ได้แก่ บิดามารดา/ผู้ปกครอง ครู เพื่อนสนิท และญาติพี่น้อง ใกล้เคียงกันโดยมีคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มบิดามารดา/ผู้ปกครองสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทและครูตามลำดับ กล่าวคือ กลุ่มทดลอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25.75 ถึง 32.57 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 12.06 ถึง 13.09 ในกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 23.31 ถึง 30.68 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 11.98 ถึง 14.04 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยรวมในกลุ่มทดลองซึ่งมีค่าเท่ากับ 28.26 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.46 และคะแนนเฉลี่ยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยรวมในกลุ่มควบคุมซึ่งมีค่าเท่ากับ 26.35 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.96 มาทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที พบว่า

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.049$) นั้นแสดงว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	กลุ่มทดลอง (n=242)		กลุ่มควบคุม(n=248)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. พ่อแม่ / ผู้ปกครอง	32.57	12.74	30.68	13.21	1.62	0.107
2. ครู	25.75	12.06	23.31	11.98	2.25	0.025
3. เพื่อนสนิท	26.13	12.38	25.08	12.87	0.92	0.357
4. ญาติพี่น้อง	28.59	13.09	26.35	14.04	1.84	0.067
รวม	28.26	10.46	26.35	10.96	1.97	0.049*

3. เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลก่อนเข้าร่วมโครงการ

เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลเป็นผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนกับการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนดังแสดงในตารางที่ 7 8 9 และ 10

ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติซึ่งวัดครั้งเดียวทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติว่ามีความเป็นไปได้ในประเด็นต่างๆ เกือบทั้งหมดในระดับปานกลางถึงมาก ยกเว้นในประเด็นเกี่ยวกับต้องทำงานเบาและเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อยที่มีความเชื่อว่าเป็นไปได้ในระดับน้อย

โดยทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน กล่าวคือเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยโดยรวมพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 5.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 5.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 โดยในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระหว่าง 4.58 ถึง 6.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.80 ถึง 1.66 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระหว่าง 4.40 ถึง 6.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.86 ถึง 1.66 ดังแสดงในตารางที่ 7

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล พบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลว่ามีความเป็นไปได้ในประเด็นต่างๆ ในระดับปานกลางถึงมาก และมีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลว่ามีความเป็นไปได้ในระดับน้อยในประเด็นเกี่ยวกับการมีเวลาส่วนตัว ทำงานเบา ได้เป็นผู้นำ เสียค่า

ใช้จ่ายในการศึกษาน้อยในกลุ่มทดลอง และในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนจบง่าย ผลการเรียนรู้ มีเวลาส่วนตัว ได้เป็นผู้นำและเสียค่าใช้จ่ายน้อยในกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่าเฉพาะในกลุ่มควบคุมในประเด็นเกี่ยวกับการได้ทำงานเบาเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล โดยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยโดยรวมใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 5.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ในกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 5.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นรายชื่อก็พบว่ามีค่าใกล้เคียงเช่นเดียวกัน กล่าวคือในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยรายชื่อระหว่าง 4.35 ถึง 6.74 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.81 ถึง 1.64 ในกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยรายชื่อระหว่าง 3.96 ถึง 6.69 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.60 ถึง 1.75 ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียน อาชีพในอุดมคติในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้าร่วมโครงการ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		← เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ →							กลุ่มควบคุม (n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	6.38	0.96								6.44	0.87
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	5.83	1.11								5.73	1.66
3. มีงานทำแน่นอน	5.84	1.19								5.92	1.20
4. เรียนจบง่าย	5.33	1.06								5.26	1.27
5. ผลการเรียนดี	5.43	1.07								5.51	1.09
6. ได้ทำประโยชน์และ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	6.32	0.98								6.26	0.96
7. มีเวลาส่วนตัว	5.28	1.24								5.12	1.23
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	5.45	1.16								5.29	1.30
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	5.94	1.16								5.91	1.21
10. ทำงานเบา	4.80	1.42								4.65	1.50
11. ทำงานแข่งกับเวลา	5.70	1.21								5.70	1.26
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	5.74	1.22								5.72	1.29
13. เป็นผู้นำ	5.52	1.16								5.40	1.31
14. ใช้สมอง	6.13	0.91								6.15	1.17
15. ใช้การตัดสินใจ	6.27	0.91								6.33	0.91
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	6.12	0.94								6.13	1.01
17. มีประสบการณ์ชีวิต	6.51	0.80								6.54	0.86
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	6.15	1.09								6.13	0.99
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	6.34	1.03								6.25	1.05
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	4.58	1.66								4.40	1.63
รวม	5.78	0.59								5.74	0.64

————— กลุ่มทดลอง

----- กลุ่มควบคุม

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียน
วิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		← เป็นไปได้ ————— เป็นไปไม่ได้ →							กลุ่มควบคุม (n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	5.70	1.29								5.55	1.33
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	5.43	1.25								5.10	1.42
3. มีงานทำแน่นอน	6.19	1.08								6.27	1.12
4. เรียนจบง่าย	5.14	1.32								4.96	1.47
5. ผลการเรียนดี	5.22	1.24								4.88	1.32
6. ได้ทำประโยชน์และ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	6.74	0.81								6.69	0.82
7. มีเวลาส่วนตัว	4.78	1.27								4.45	1.55
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	6.15	1.06								6.09	1.09
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	6.34	0.97								6.16	1.08
10. ทำงานเบา	4.35	1.64								3.96	1.75
11. ทำงานแข่งกับเวลา	5.83	1.25								5.79	1.47
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	5.33	1.38								5.11	1.52
13. เป็นผู้นำ	4.79	1.52								4.52	1.62
14. ใช้สมอง	5.64	1.32								5.74	1.22
15. ใช้การตัดสินใจ	6.00	1.27								6.17	0.99
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	5.90	1.28								5.96	1.04
17. มีประสบการณ์ชีวิต	6.34	1.11								6.51	0.78
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	6.19	1.13								6.28	0.93
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	6.60	0.86								6.68	0.60
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	4.66	1.54								4.64	1.49
รวม	5.67	0.76								5.57	0.68

————— กลุ่มทดลอง

————— กลุ่มควบคุม

ในด้านการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพ พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในประเด็นต่าง ๆ เกือบทั้งหมดว่ามีความจำเป็นในระดับปานกลางถึงมาก ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับการทำงานเบาเท่านั้นที่ประเมินคุณค่าว่ามีความจำเป็นในระดับน้อย โดยทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากันคือ 6.04 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และ 0.54 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นรายข้อก็พบว่ามีความใกล้เคียงกัน คือในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.95 ถึง 6.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.69 ถึง 1.63 ในกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.83 ถึง 6.68 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.14 ถึง 1.55 ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		จำเป็น ← → ไม่จำเป็น							กลุ่มควบคุม (n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	6.61	0.69								6.68	0.69
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	6.18	0.98								6.17	0.96
3. มีงานทำแน่นอน	6.62	0.74								6.62	0.83
4. เรียนจบง่าย	5.82	1.20								5.72	1.29
5. ผลการเรียนดี	5.92	1.07								6.03	0.92
6. ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือฯ	6.32	0.97								6.31	0.83
7. มีเวลาส่วนตัว	5.58	1.16								5.54	1.20
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	5.37	1.47								5.45	1.35
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	5.65	1.37								5.58	1.35
10. ทำงานเบา	4.95	1.63								4.83	1.35
11. ทำงานแข่งกับเวลา	5.70	1.21								5.69	1.55
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	6.37	0.97								6.40	1.20
13. เป็นผู้นำ	5.69	1.17								5.65	0.92
14. ใช้สมอง	6.25	0.90								6.25	0.14
15. ใช้การตัดสินใจ	6.33	0.79								6.35	0.83
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	6.44	0.81								6.46	0.70
17. มีประสบการณ์ชีวิต	6.62	0.70								6.63	0.62
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	6.21	0.97								6.21	0.83
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	6.34	0.90								6.36	0.90
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	5.92	1.25								5.88	1.28
รวม	6.04	0.59								6.04	0.54

————— กลุ่มทดลอง

..... กลุ่มควบคุม

สำหรับเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติซึ่งเกิดจากผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อ และเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลซึ่งเกิดจากผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลกับการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อก่อนการเข้าร่วมโครงการในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติในประเด็นต่างๆมากกว่าครึ่งหนึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล โดยในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติอยู่ระหว่าง 24.74 ถึง 43.36 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 7.61 ถึง 11.88 ค่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลอยู่ระหว่าง 22.39 ถึง 42.88 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 8.49 ถึง 11.77 ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติอยู่ระหว่าง 23.52 ถึง 43.48 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 7.57 ถึง 11.89 ค่าคะแนนเฉลี่ยรายชื่อเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลอยู่ระหว่าง 19.86 ถึง 43.30 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 7.43 ถึง 12.03

และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเจตคติโดยรวม พบว่า ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติโดยรวมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลโดยรวมดังนี้ โดยในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติโดยรวม 35.56 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.49 ค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลอยู่โดยรวม 34.75 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.25 ในกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติโดยรวม 35.34 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.88 ค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลอยู่โดยรวม 34.24 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.98 และเมื่อนำค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบทางสถิติด้วยการทดสอบค่าที พบว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.675, 0.357$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังได้เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบค่าที พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.373$) นั้นแสดงว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 10 และ 11

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ
กับคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อน
เข้าร่วมโครงการจำแนกตามรายชื่อ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)				กลุ่มควบคุม (n=248)			
	อุดมคติ		พยาบาล		อุดมคติ		พยาบาล	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	42.29	7.99	37.75	9.46	43.19	7.57	37.20	9.82
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	36.38	9.41	33.82	9.83	35.78	9.70	31.63	10.12
3. มีงานทำแน่นอน	38.87	9.32	41.11	8.77	39.48	9.93	41.69	9.36
4. เรียนจบง่าย	31.51	9.80	30.36	10.60	30.57	10.74	28.88	11.61
5. ผลการเรียนดี	32.56	9.42	31.32	10.16	33.61	9.22	29.83	10.15
6. ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือ เพื่อนมนุษย์	40.46	9.51	42.88	8.49	39.90	9.25	42.39	8.18
7. มีเวลาส่วนตัว	30.00	10.17	26.96	9.59	28.90	9.97	25.13	10.82
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	29.93	11.23	33.36	11.43	29.54	11.38	33.53	10.92
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	34.05	11.06	36.02	10.81	33.63	11.60	34.73	11.11
10. ทำงานเบา	24.74	11.88	22.39	11.77	23.52	11.59	19.86	11.82
11. ทำงานแข่งกับเวลา	33.22	10.97	33.95	11.14	33.17	11.34	33.60	12.03
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	36.93	10.14	34.09	10.36	36.93	10.59	32.92	11.29
13. เป็นผู้นำ	31.97	10.26	27.91	11.01	31.18	10.95	25.94	11.38
14. ใช้สมอง	38.75	8.68	35.43	10.07	38.86	9.74	36.29	9.94
15. ใช้การตัดสินใจ	40.07	8.26	38.29	9.94	40.47	8.81	39.43	8.95
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	39.82	8.75	38.28	10.07	39.82	8.71	38.76	8.80
17. มีประสบการณ์ชีวิต	43.36	7.61	42.22	9.10	43.48	7.68	43.30	7.43
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	38.70	10.01	38.90	10.09	38.44	9.28	39.28	8.76
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	40.52	9.28	42.17	8.72	40.35	10.03	42.73	7.97
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	27.09	11.62	27.69	11.03	26.07	11.89	27.57	11.30
รวม	35.56	5.49	34.75	6.25	35.34	5.88	34.24	5.98

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนฐานของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพ พยาบาลและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้าร่วมโครงการ

เจตคติ	กลุ่มทดลอง (n=242)		กลุ่มควบคุม (n=246)		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ(I)	35.56	5.49	35.34	5.88	-0.42	0.675
ต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล(N)	34.75	6.25	34.24	5.98	-0.92	0.357
ผลต่างระหว่างเจตคติอาชีพในอุดมคติ และเจตคติวิชาชีพพยาบาล (I-N)	0.81	4.00	1.10	3.25	0.89	0.373

สรุปได้ว่าการเข้าร่วมโครงการทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ เจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล และผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลไม่แตกต่างกัน ในขณะที่มีปัจจัยตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงแตกต่างกันตั้งแต่ต้น

๕. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ กับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้าร่วมโครงการระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เนื่องจากก่อนการทดลองปัจจัยเรื่องรายได้ครอบครัวและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 6 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการกับหลังเข้าร่วมโครงการ จึงได้นำตัวแปรรายได้ครอบครัวและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมาวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม เพื่อทดสอบว่าตัวรายได้ครอบครัว การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการเข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลต่างระหว่างเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลกับเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติหรือไม่ โดยมีระดับรายได้ครอบครัวและการเข้าร่วมโครงการ เป็นปัจจัยหลัก (Main effect) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรร่วม (Covariance)

ซึ่งจากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า รายได้ครอบครัวและการเข้าร่วมโครงการไม่มีอิทธิพลร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและเจตคติต่อการเลือก

เรียนอาชีพในอุดมคติ ($p = 0.584$) และเมื่อวิเคราะห์ตัวแปรรายได้เพียงอย่างเดียว พบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ ($p = 0.333$) ในขณะที่การเข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลและเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ ($p < 0.001$) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรร่วมที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลต่างนี้ ($p < 0.001$) นั่นคือ การเข้าร่วมโครงการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลได้ โดยมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรร่วมด้วย

ตารางที่ 12 วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของปัจจัยด้านรายได้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การเข้าร่วมโครงการ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลต่างของเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

แหล่งความแปรปรวน Source of Variation	ผลรวมกำลัง สอง (SS)	df	ค่าเฉลี่ยผลรวม		
			กำลังสอง (MS)	F	p-value
ปัจจัยหลัก	1148.193	6	191.365	6.921	<0.001
รายได้ (inc)	158.857	5	31.771	1.149	0.333
การเข้าร่วมโครงการ (gr)	989.336	1	989.336	35.783	<0.001
แปรร่วม (Covariance)	598.356	1	598.356	21.642	<0.001
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (rf)	598.356	1	598.356	21.642	<0.001
ปฏิริยาร่วมๆ ตัวแปร (inc , gr)	78.711	4	19.678	0.712	0.584
แกมแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	78.711	4	19.678	0.712	0.584
มคลาดเคลื่อน	1825.260	11	165.933	6.002	<0.001
	13215.877	478	27.648		
มแปรปรวนทั้งหมด	15.41.137	489	30.759		

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ด้านสาธารณสุข (พ.ศ.2540-2544) สาขาที่ 5 การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- กฤษยา ตันติผลาชีวะ และ ส่องศรี กิตติรักษ์ตระกูล. "วิชาชีพพยาบาลในยุคเศรษฐกิจถดถอย". สารสภาการพยาบาล. 2541; 13,1 (มกราคม- มีนาคม):1-7
- กฤษยา ตันติผลาชีวะ. "ผลกระทบจากสังคมสู่การศึกษา" สารสภาการพยาบาล. 2541; 13,1 (ม.ค.-มี.ค.): 37.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for windows. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- จินตนา ยูนิพันธุ์ และ อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย. กรณีศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจรรยาแห่งวิชาชีพการพยาบาล. โครงการส่งเสริมคุณธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540
- ดารุณี จงอุดมการณ์. เพียงการผลิตเพิ่มจะช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนพยาบาลได้จริงหรือ?. มติชน (28 พฤษภาคม 2537): 20.
- ทัศนีย์ พรหมไพจิตร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสของเยาวชนคนไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้. ว.สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 2541; 4, 1 (ม.ค.- เม.ย.): 99-113.
- ธวัชชัย งามสันติวงศ์. หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บ.21 เซ็นจูรี่, 2539.
- นงลักษณ์ เชษฐภักดีจิต. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ภาคตะวันออก กรณีการเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. พัฒนาการทางอาชีพ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- นันทนา น้ำฝน. เอกลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: เทมการพิมพ์, 2538.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล, 2540.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. การวัดสถานะทางสุขภาพ: การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถาม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์, 2537: 224-227.
- พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. คอมแพคท์พรีนท์ จำกัด, 2538.

- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. “แนวทางจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล.” ใน 50 ปีชีวิตและงาน อาจารย์พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์: 169-172. ม.ป.ท., 2536.
- พันธุ์ทิพย์ रामสูตร. ระบาดวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: พี เอ ลีฟวิ่ง, 2540.
- ไพเราะ เอี่ยมสุรีย์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหรือไม่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- พาริตา อิบราฮิม. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพยาบาล.” ใน มยุรา กาญจนางกูร (บรรณาธิการ) เอกสารการสอนชุดวิชาอนามัยและกระบวนการพยาบาลหน่วยที่ 1-7มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- รัตนา ทองสวัสดิ์. วิชาชีพพยาบาล: ประเด็นและแนวโน้ม. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์, 2532.
- วรรณิ ชัชวาลทิพากร. การประเมินคุณลักษณะของสื่อวีดิทัศน์เรื่องเอดส์และแนวโน้มการผลิตสื่อวีดิทัศน์เรื่องเอดส์. วิทยานิพนธ์สาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539
- วารุณี ธนวรรณิช. แนวแนวอาชีพเพื่อแก้ปัญหาว่างงาน. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีวกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- วาริ ระกิติ. “ภาพลักษณ์ของพยาบาลในสังคมปัจจุบัน.” สารสภากาพยาบาล. 2541; 13,1 (ม.ค.-มี.ค.): 31-33.
- วิจิตร ศรีสุพรรณและคณะ. “การศึกษาความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพ กลุ่มผู้ให้บริการด้านการพยาบาล”. สารสภากาพยาบาล. 2541;13,1(ม.ค.-มี.ค.):63-72.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บ.สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2529.
- สุรัตน์ ไชยคำภู. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- สุวรรณมา จันทรประเสริฐ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตนาและพฤติกรรมการเลือกสถานพยาบาลคู่สัญญาหลักของผู้ประกันตนในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณสุขศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสาทรณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.

- เสริมศรี สวนไพรินทร์. การเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*.
New Jersey: Prentice-Hall, Inc, Englewood Cliffs, 1980.
- Clark, R.E. *Reference Group Theory and Delinquency*. New York: Behavioral Publisher,
1972.
- Cookfair, J.M. *Nursing Care in the Community*. 2nd edit. St.Louis: Mosby-Year Book ,
1996.
- Grossman, S.D. and Northrop, C. "What high school students think of nursing career:
A survey of Dade County senior high schools." *Journal of Nursing Education*.
1993; 32: 157-162.
- Grossman, S.D., et al. "High School Students' Perceptions of Nursing as a Career:
A Pilot Study." *Journal of Nursing Education*. 1989; 25:18-21.
- Liska, A.A. "A critical Examination of Causal Structure of the Fishbeins Ajzen
Attitude-Behavior Model." *Social Psychology Quarterly*. 1984; 47:61-74.
- Marriner, T.A. et al. "Sophomore High School Students' Perceptions of Ideal and
Nursing Career Choices." *Nursing Forum*. 1990; 25: 27-30.
- Marriner, T.A., et al. "Students' Perceptions of Ideal and Nursing Career Choices."
Nursing Outlook .1996; 44: 27-30.
- Stevens, K.A. and Walker, E.A. "Choosing a career; Why not nursing for more high
school seniors? ." *Journal of Nursing Education*. 1993; 32:13-17.

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก
เรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังเข้าร่วมโครงการ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		← เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ →							กลุ่มควบคุม (n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	6.14	0.82								5.62	1.06
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	5.93	0.80								5.28	1.11
3. มีงานทำแน่นอน	6.53	0.78								6.38	0.89
4. เรียนจบง่าย	5.60	0.97								5.06	1.22
5. ผลการเรียนรู้ดี	5.49	1.03								5.13	1.13
6. ได้ทำประโยชน์และ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	6.90	0.33								6.74	0.60
7. มีเวลาส่วนตัว	4.68	1.30								4.44	1.43
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	5.90	1.01								5.62	1.03
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	6.43	0.76								6.14	0.90
10. ทำงานเบา	4.63	1.44								4.17	1.77
11. ทำงานแข่งกับเวลา	6.07	0.96								6.06	1.11
12. มีความปลอดภัย	5.55	1.11								4.99	1.50
13. เป็นผู้นำ	5.35	1.20								4.68	1.50
14. ใช้สมอง	6.19	0.93								5.91	1.01
15. ใช้การตัดสินใจ	6.50	0.79								6.15	0.96
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	6.24	0.81								6.03	0.90
17. มีประสบการณ์ชีวิต	6.75	0.51								6.43	0.79
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	6.42	0.81								6.33	0.77
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	6.76	0.46								6.63	0.65
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	5.35	1.22								4.65	1.40
รวม	5.79	0.46								5.62	0.57

————— กลุ่มทดลอง

----- กลุ่มควบคุม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเข้าร่วมโครงการ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		←-----→ จำเป็น ไม่จำเป็น							กลุ่มควบคุม (n=248)	
	$\bar{X}$	S.D.	7	6	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้าในชีวิต	6.38	0.90								6.26	1.01
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	6.14	0.99								5.96	1.07
3. มีงานทำแน่นอน	6.72	0.57								6.49	0.91
4. เรียนจบง่าย	5.82	1.08								5.46	1.26
5. ผลการเรียนดี	5.89	0.89								5.75	1.07
6. ได้ทำประโยชน์และฯ	6.60	0.71								6.21	0.88
7. มีเวลาส่วนตัว	5.44	1.16								5.53	1.22
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	5.59	1.33								5.27	1.39
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	5.93	1.23								5.44	1.40
10. ทำงานเบา	5.07	1.40								4.95	1.41
11. ทำงานแข่งกับเวลา	5.90	1.12								5.61	1.21
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	6.35	0.86								6.23	1.01
13. เป็นผู้นำ	5.78	1.03								5.53	1.20
14. ใช้สมอง	6.43	0.69								6.23	0.77
15. ใช้การตัดสินใจ	6.48	0.66								6.29	0.75
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	6.56	0.60								6.44	0.72
17. มีประสบการณ์ชีวิต	6.75	0.52								6.58	0.70
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้า	6.39	0.79								6.21	0.91
19. ฝึกภาคปฏิบัติ	6.52	0.65								6.31	0.78
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	5.88	1.11								5.74	1.32
รวม	6.13	0.45								5.93	0.55

————— กลุ่มทดลอง

----- กลุ่มควบคุม

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในกลุ่มทดลองกลุ่มควบคุมหลังเข้าร่วมโครงการจำแนกตามรายข้อ

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)				กลุ่มควบคุม (n=248)			
	อุดมคติ		พยาบาล		อุดมคติ		พยาบาล	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ทำให้มีความก้าวหน้าในชีวิต	42.29	7.99	39.43	8.26	43.19	7.57	35.19	9.03
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	36.38	9.41	36.54	8.26	35.78	9.70	31.60	9.09
3. มีงานทำแน่นอน	38.87	9.32	43.99	6.85	39.48	9.93	41.49	8.59
4. เรียนจบง่าย	31.51	9.80	32.92	9.05	30.57	10.74	28.00	10.00
5. ผลการเรียนดี	32.56	9.42	32.69	8.58	33.61	9.22	29.89	9.48
6. ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือ								
เพื่อนมนุษย์	40.46	9.51	45.59	5.73	39.90	9.25	42.01	7.59
มีเวลาส่วนตัว	30.00	10.17	25.90	9.24	28.90	9.97	24.77	9.99
ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	29.93	11.23	33.59	11.03	29.54	11.38	30.04	10.66
7. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	34.05	11.06	38.44	9.85	33.63	11.60	33.47	10.48
8. ทำงานเบา	24.74	11.88	24.34	10.84	23.52	11.59	21.55	11.73
1. ทำงานแข่งกับเวลา	33.22	10.97	36.39	10.15	33.17	11.34	34.34	10.32
2. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	36.93	10.14	35.54	8.88	36.93	10.59	31.38	11.41
3. เป็นผู้นำ	31.97	10.26	31.39	9.69	31.18	10.95	26.25	10.91
4. ใช้สมอง	38.75	8.68	39.91	7.91	38.86	9.74	37.06	8.68
5. ใช้การตัดสินใจ	40.07	8.26	42.31	7.55	40.47	8.81	38.91	8.58
6. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	39.82	8.75	41.09	7.3	39.82	8.71	39.06	8.09
7. มีประสบการณ์ชีวิต	43.36	7.61	45.64	5.50	43.48	7.68	42.52	7.81
8. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง								
เทคโนโลยี	38.70	10.01	41.26	8.19	38.44	9.28	39.62	8.62
ฝึกภาคปฏิบัติ	40.52	9.28	44.19	6.03	40.35	10.03	42.07	7.58
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	27.09	11.62	31.66	9.55	26.07	11.89	26.79	10.61
รวม	35.56	5.49	37.14	4.59	35.34	5.88	33.80	5.36

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการในกลุ่มควบคุม

ข้อ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (n=248)		หลังเข้าร่วมโครงการ (n=248)		t	p-value
	d ₃	S.D.	d ₄	S.D.		
	1. ทำให้มีความก้าวหน้า	5.97	8.88	7.98		
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	4.15	9.67	4.18	11.25	-0.04	0.971
3. มีงานทำแน่นอน	-2.21	8.61	-2.02	11.08	-0.30	0.766
4. เรียนจบง่าย	1.69	8.73	2.56	11.23	-1.23	0.221
5. ผลการเรียนดี	3.78	8.38	3.72	10.39	0.09	0.931
6. ได้ทำประโยชน์และ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	-2.49	5.92	-2.11	9.08	-0.71	0.479
7. มีเวลาส่วนตัว	3.77	9.27	4.12	12.19	-0.49	0.623
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	-3.98	7.16	-0.49	12.16	-4.66	0.001**
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	-1.10	5.32	-0.49	12.16	-0.80	0.424
10. ทำงานเบา	3.66	9.17	1.97	12.62	2.20	0.029
11. ทำงานแข่งกับเวลา	-0.43	8.04	-1.17	12.41	0.91	0.363
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	4.00	10.27	5.54	12.02	-2.10	0.037
13. เป็นผู้นำ	5.23	10.47	4.92	13.06	0.40	0.692
14. ใช้สมอง	2.56	8.06	1.79	10.10	1.33	0.186
15. ใช้การตัดสินใจ	1.03	7.01	1.55	10.42	-0.87	0.386
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	1.06	7.79	0.76	10.24	0.49	0.622
17. มีประสบการณ์ชีวิต	0.17	6.28	0.95	9.36	-1.48	0.139
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	-0.84	6.96	-1.18	10.32	0.56	0.578
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	-2.37	6.13	-1.71	10.53	-1.18	0.239
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	-1.50	8.27	-0.72	14.10	-0.95	0.344
รวม	1.10	3.25	1.54	5.26	-1.42	0.156

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการในกลุ่มทดลอง

ข้อ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ (n=242)		หลังเข้าร่วมโครงการ (n=242)		t	p-value
	d ₁	S.D.	d ₂	S.D.		
ทำให้มีความก้าวหน้า	4.54	8.91	2.86	9.94	2.70	0.007*
ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	2.56	8.47	-0.15	10.73	4.20	<0.001**
มีงานทำแน่นอน	-2.23	9.16	-5.11	10.93	4.53	<0.001**
เรียนจบง่าย	1.14	7.92	-1.40	11.36	3.88	<0.001**
ผลการเรียนดี	1.23	8.41	-0.14	11.05	1.95	0.052
ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	-2.41	5.40	-5.13	9.74	4.53	<0.001**
มีเวลาส่วนตัว	3.03	8.24	4.09	11.72	-1.46	0.146
ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	-3.42	6.53	-3.65	12.23	0.29	0.773
ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	-1.97	6.52	-3.65	12.23	1.93	0.055
ทำงานเบา	2.35	8.28	0.40	11.84	2.70	0.007*
ทำงานแข่งกับเวลา	-0.73	7.79	-3.17	10.87	3.55	<0.001
ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	2.84	9.35	1.39	11.75	1.93	0.055
เป็นผู้นำ	4.05	9.38	0.57	12.51	4.73	<0.001**
ฉลาด	3.31	9.31	-1.15	10.72	6.64	<0.001**
จัดการตัดสินใจ	1.77	9.20	-2.24	10.43	6.04	<0.001**
ทำให้เป็นผู้รอบรู้	1.53	8.75	-1.28	9.56	4.27	<0.001**
ประสบความสำเร็จชีวิต	1.13	7.39	-2.28	8.34	5.56	<0.001**
มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	-0.19	7.28	-2.55	10.45	3.58	<0.001**
ภาคปฏิบัติ	-1.64	6.83	-3.67	9.78	3.40	0.001**
ใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	-0.60	10.98	-4.57	13.00	4.72	<0.001**
รวม	0.81	4.00	-1.58	5.81	6.33	<0.001**

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		กลุ่มควบคุม (n=248)		t	p-value
	d ₁	S.D.	d ₂	S.D.		
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	4.54	8.91	5.97	8.88	1.78	0.079
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	2.56	8.47	4.15	9.67	1.94	0.053
3. มีงานทำแน่นอน	-2.23	9.16	-2.21	8.61	0.03	0.978
4. เรียนจบง่าย	1.14	7.92	1.69	8.73	0.72	0.470
5. ผลการเรียนดี	1.23	8.41	3.78	8.38	3.36	0.001*
6. ได้ทำประโยชน์และ ำ	-2.41	5.40	-2.49	5.92	-0.15	0.884
7. มีเวลาส่วนตัว	3.03	8.24	3.77	9.27	0.93	0.351
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	-3.42	6.53	-3.98	7.16	-0.91	0.365
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	-1.97	6.52	-1.10	5.32	1.61	0.108
10. ทำงานเบา	2.35	8.28	3.66	9.17	1.66	0.098
11. ทำงานแข่งกับเวลา	-0.73	7.79	-0.43	8.04	0.41	0.684
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	2.84	9.35	4.00	10.27	1.31	0.190
13. เป็นผู้นำ	4.05	9.38	5.23	10.47	1.31	0.190
14. ใช้สมอง	3.31	9.31	2.56	8.06	-0.95	0.341
15. ใช้การตัดสินใจ	1.77	9.20	1.03	7.01	-0.99	0.320
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	1.53	8.75	1.06	7.79	-0.64	0.525
17. มีประสบการณ์ชีวิต	1.13	7.39	0.17	6.28	-1.55	0.122
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้า	-0.19	7.28	-0.84	6.96	-1.00	0.318
19. ฝึกภาคปฏิบัติ	-1.64	6.83	-2.37	6.13	-1.23	0.219
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	-0.60	10.98	-1.50	8.27	-1.02	0.307
รวม	0.81	4.00	1.10	3.25	0.89	0.373

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลต่างระหว่างคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพใน
อุดมคติกับคะแนนเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล หลังเข้าร่วมโครงการและ
ก่อนเข้าร่วมโครงการ ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อ	กลุ่มทดลอง (n=242)		กลุ่มควบคุม (n=248)		p-value
	d2-d1	S.D.	d4-d3	S.D.	
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	-1.68	9.68	2.01	10.77	<0.001*
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	-2.72	10.08	0.02	10.53	0.003*
3. มีงานทำแน่นอน	-2.88	9.90	0.20	10.45	0.001*
4. เรียนจบง่าย	-2.55	10.24	0.88	11.22	<0.001*
5. ผลการเรียนดี	-1.38	10.98	-0.57	10.20	0.17
6. ได้ทำประโยชน์และ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์	-2.71	9.32	0.38	8.42	<0.001*
7. มีเวลาส่วนตัว	1.06	11.34	0.35	11.23	0.47
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	-0.23	12.44	3.49	11.80	0.001*
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	-2.42	11.27	1.27	11.22	<0.001*
10. ทำงานเบา	-1.95	11.25	-1.69	12.08	0.802
11. ทำงานแข่งกับเวลา	-2.45	10.71	0.73	12.69	0.107
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	-1.45	11.65	1.54	11.56	0.005*
13. เป็นผู้นำ	-3.48	11.47	-0.31	12.16	0.003*
14. ใช้สมอง	-4.47	10.48	-0.77	9.09	<0.001*
15. ใช้การตัดสินใจ	-4.02	10.35	0.52	9.43	<0.001*
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	-2.82	10.26	-0.29	9.40	<0.005*
17. มีประสบการณ์ชีวิต	-3.42	9.57	0.78	8.31	<0.001*
18. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี	-2.36	10.27	-0.34	9.58	0.025*
19. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	-2.02	9.25	0.65	8.72	0.001*
20. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	-3.97	13.08	0.78	12.92	<0.001*
รวม	-2.40	5.90	0.43	4.80	<0.001*

ภาคผนวก ข

แบบสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นของนักเรียน

แบบสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้น
การเลือกเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาล
คำชี้แจง

แบบสำรวจฉบับนี้ต้องการให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาล โดยพยายามตอบให้มากที่สุดและเป็นไปตามความจริง ความเชื่อ และความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนดังต่อไปนี้

1. การเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาล จะเป็นผลให้เกิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง

ในด้านดี

ในด้านไม่ดี

1)..... 1).....

2)..... 2).....

3)..... 3).....

4)..... 4).....

5)..... 5).....

6)..... 6).....

7)..... 7).....

3)..... 8).....

2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนต่อพยาบาล ได้แก่

1)..... 4).....

2)..... 5).....

3).....

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่สนับสนุนให้นักเรียนต่อพยาบาล ได้แก่

1)..... 4).....

2)..... 5).....

3).....

4. ถ้าท่านจะเลือกเรียนพยาบาลใครบ้างที่ท่านจะปรึกษาหารือหรือนึกถึงก่อนตัดสินใจ

1)..... 4).....

2)..... 5).....

3).....

5. ท่านคิดว่าท่านสามารถเลือกเรียนพยาบาลได้หรือไม่ เพราะอะไร

ได้ เพราะ

ไม่ได้ เพราะ

1).....	1).....
2).....	2).....
3).....	3).....
4).....	4).....
5).....	5).....
6).....	6).....
7).....	7).....
8).....	8).....
9).....	9).....
10).....	10).....

v/

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

เจตคติต่อการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติและเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลในนักเรียน

เลขที่ [ ] [ ] [ ]

ฉบับที่ [✓] 1 [ ] 2

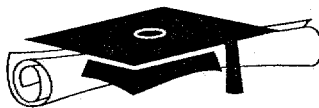
tx school [ ] [ ]

โรงเรียน [ ] 11 ชลบุรีสุขบท	[ ] 01 ระยองวิทยาคม
[ ] 12 บ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์	[ ] 02 แกลงวิทยาสถาวร
[ ] 13 พันธ์พิทยาคาร	[ ] 03 บ้านค่าย
[ ] 14 สัตหีบวิทยาคม	[ ] 04 บ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
[ ] 15 หนองใหญ่ศิริรวิวาทวิทยา	[ ] 05 ปลวกแดงพิทยาคม
วันที่สอบถาม.....	

คำชี้แจง

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะใช้ประโยชน์ในการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลเพื่อนำไปพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล

  ขอขอบคุณในการให้ข้อมูล

ห้อง.....เลขที่.....

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ]

หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1.รายได้เฉลี่ยของครอบครัว (บาทต่อเดือน)

- 1.[ ] ไม่มีรายได้   4.[ ] 10,000-19,999 บาท
 2.[ ] ต่ำกว่า 5,000 บาท   5.[ ] 20,000-49,999 บาท
 3.[ ] 5,000-9,999 บาท   6.[ ] 50,000 บาทขึ้นไป

2.เกรดเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนเท่ากับ.....

(ในภาคการเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2541 ใส่ทศนิยมสองตำแหน่ง)

3.ท่านมีบิดามารดาประกอบอาชีพพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. มี   [ ] 0. ไม่มี

4.ท่านมีญาติพี่น้องประกอบอาชีพพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. มี   [ ] 0. ไม่มี

5.ท่านมีคนรู้จักประกอบอาชีพพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. มี   [ ] 0. ไม่มี

6.ท่านมีเพื่อนบ้านที่สนิทสนมประกอบอาชีพพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. มี   [ ] 0. ไม่มี

7.ท่านเคยมีประสบการณ์เคยเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. เคย   [ ] 0. ไม่เคย

8.บุคคลในครอบครัวเคยเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. เคย   [ ] 0. ไม่เคย

9. ท่านเคยเป็นอาสาสมัครเกี่ยวกับงานอนามัยและการสาธารณสุขหรือไม่

(เช่น ผู้นำนักเรียนด้านอนามัย)

- [ ] 1. เคย   [ ] 0. ไม่เคย

10.ท่านเคยมีความประทับใจพยาบาลในการให้บริการหรือไม่

- [ ] 1. เคยมี   [ ] 0. ไม่เคยมี

11.ท่านสนใจที่จะเรียนต่อในสาขาวิชาชีพพยาบาลหรือไม่

- [ ] 1. สนใจ   [ ] 0. ไม่สนใจ

12.อาชีพในอนาคตของท่านคือ(ระบุ).....

สำหรับผู้วิจัย

income grade ex1 ex2 ex3 ex4 ex5 ex6 ex7 ex8 interest idoc

คำชี้แจง การตอบตอนที่ 2-5 ข้อคำถามต่อไปนี้จะตอบโดยใช้คู่มือของคำ
ซึ่งอธิบายความมากน้อยอยู่ 7 ระดับ โปรดวงกลมล้อมรอบหมายเลขซึ่งแสดง
ถึงความรู้สึกของท่านมากที่สุดและขอให้เป็นการรู้สึกครั้งแรกที่เกิดขึ้นกับท่านและ
เป็นความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่าง

ท่านเชื่อว่า บุคคลต่อไปนี้จะสนับสนุนให้ท่านศึกษาต่อในวิชาชีพพยาบาล
มากน้อยเพียงใด

1. พ่อแม่

สนับสนุน :3...:2...:1...:0...:1...:2...:3... คัดค้าน

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

ถ้านักเรียนเชื่อว่าพ่อแม่จะคัดค้านไม่ให้นักเรียนเลือกเรียนพยาบาลในระดับมาก
นักเรียนเลือกระดับมากดังตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจ

2.1 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ท่านเชื่อว่า บุคคลต่อไปนี้จะสนับสนุนให้ท่านศึกษาต่อในวิชาชีพที่ท่าน
ปรารถนามากน้อยเพียงใด

1. พ่อแม่ / ผู้ปกครอง

สนับสนุน :...3...:2...:1...:0...:1...:2...:3... คัดค้าน

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. ครู

สนับสนุน :...3...:2...:1...:0...:1...:2...:3... คัดค้าน

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

3. เพื่อนสนิท

สนับสนุน :...3...:2...:1...:0...:1...:2...:3... คัดค้าน

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

4.ญาติพี่น้อง

สนับสนุน :...3...:2...:1...:0...:1...:2...:3... คัดค้าน

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

สำหรับผู้วิจัย

nb1

nb2

nb3

nb4

2.2 แรงจูงใจในการทำตามกลุ่มอ้างอิง

ความเป็นไปได้ ที่นักเรียนจะเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพตามที่บุคคลต่อไปนี้
ต้องการอย่างน้อยเพียงใด

สำหรับผู้วิจัย

1. พ่อแม่หรือผู้ปกครอง

เป็นไปได้: ...3... :>2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3...:เป็นไปได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

mc1

2. ครู

เป็นไปได้: ...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3...:เป็นไปได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

mc2

3. เพื่อนสนิท

เป็นไปได้: ...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3...:เป็นไปได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

mc3

4. ญาติพี่น้อง

เป็นไปได้: ...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3...:เป็นไปได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

mc4

ตอนที่ 3 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนอาชีพในอุดมคติ

ท่านเชื่อว่าการเลือกเรียนต่ออาชีพในอุดมคติตามความคิดของท่าน
จะทำให้เกิดสิ่งต่อไปนี้กับท่านง่ายหรือยาก

สำหรับผู้วิจัย

1. ทำให้มีความก้าวหน้า

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b1

2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b2

3. มีงานทำแน่นอน

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b3

4. เรียนจบง่าย

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b4

5. ผลการเรียนดี

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b5

6. ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b6

7. มีเวลาส่วนตัว

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b7

8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b8

9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b9

10. ทำงานเบา

เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... : เป็นไปไม่ได้

b10

สำหรับผู้วิจัย

11. ต้องทำงานที่แข่งขันกับเวลา
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
13. ได้เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
14. ได้ทำงานที่ใช้สมอง
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
15. ได้ใช้การตัดสินใจ
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
17. มีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
18. ต้องใช้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
19. ทำให้ต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติ
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
20. เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b11 b12 b13 b14 b15 b16 b17 b18 b19 b20

ตอนที่ 4 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล
ท่านเชื่อว่าการเลือกเรียนต่อวิชาชีพพยาบาลตามความคิดของท่าน
จะทำให้เกิดสิ่งต่อไปนี้กับท่านง่ายหรือยากเพียงใด

1. ทำให้มีความก้าวหน้าในชีวิต

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

3. มีงานทำแน่นอน

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

4. เรียนจบง่าย

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

5. ผลการเรียนดี

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

6. ได้ทำประโยชน์และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

7. มีเวลาส่วนตัว

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

8. ได้รับการยอมรับจากสังคม

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

10. ทำงานเบา

เป็นไปได้ : ...3... : ...2... : ...1... : 0... : ...1... : ...2... : ...3... : เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

สำหรับผู้วิจัย

bn1

bn2

bn3

bn4

bn5

bn6

bn7

bn8

bn9

bn10

สำหรับผู้วิจัย

11. ต้องทำงานที่แข่งขันกับเวลา
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
12. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
13. ได้เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
14. ได้ทำงานที่ใช้สมอง
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
15. ได้ใช้การตัดสินใจ
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
16. ทำให้เป็นผู้รอบรู้
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
17. มีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
18. ต้องใช้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
19. ทำให้ต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติ
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
20. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษา
 เป็นไปได้ :...3... :...2... :...1... :...0... :...1... :...2... :...3... เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

b11 bn12 bn13 bn14 bn15 bn16 bn17 bn18 bn19 bn20

ตอนที่ 5 แบบวัดการประเมินคุณค่าผลของการเลือกเรียนต่อในสาขาอาชีพ
ท่านคิดว่าเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้ มีประโยชน์หรือสำคัญต่อท่านอย่างไร

1. ความก้าวหน้าในชีวิต

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

สำหรับผู้วิจัย

e1

2. การมีรายได้สูง

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e2

3. การมีงานทำที่แน่นอน

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e3

4. เรียนจบง่าย

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e4

5. ผลการเรียนดี

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e5

6. การได้มีโอกาสทำประโยชน์และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e6

7. การมีเวลาส่วนตัว

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e7

8. การได้รับความชื่นชมจากบุคคลอื่น

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e8

9. การมีเกียรติในสังคม

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e9

10. การทำงานเบา

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e10

11. การทำงานแข่งกับเวลา

จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

e11

สำหรับผู้วิจัย

12. ความปลอดภัย
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e12
13. ความเป็นผู้นำ
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e13
14. การใช้สมอง
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e14
15. การตัดสินใจ
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e15
16. ความรอบรู้
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e16
17. ประสบการณ์ชีวิต
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e17
18. การใช้เทคโนโลยี
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e18
19. การฝึกภาคปฏิบัติ
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e19
20. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษา
 จำเป็น :...3.... :...2.... :...1.... :...0.... :...1.... :...2.... :...3.... ไม่จำเป็น
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก e20

&& ขอขอบคุณสำหรับการให้ความร่วมมือ &&

ภาคผนวก ง

ผลการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือชุดต่าง ๆ

ตารางที่ 1 คุณภาพเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

กลุ่มอ้างอิง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	
	เมื่อทดลองใช้	เมื่อเก็บข้อมูลจริง
1. บิดามารดา/ผู้ปกครอง	0.4304	0.6409
2. ครู	0.6856	0.6947
3. เพื่อนสนิท	-0.6258	0.6629
4. ญาติพี่น้อง	0.7972	0.7690
ค่าความเชื่อมั่น (α)	0.7925	0.8511

ตารางที่ 2 คุณภาพเครื่องมือวัดเจตคติต่อการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล

ข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)		อำนาจจำแนก (t)
	เมื่อทดลองใช้	เมื่อใช้จริง	
1. ทำให้มีความก้าวหน้า	0.7878	0.5904	4.65
2. ได้ทำงานที่มีรายได้สูง	0.7775	0.6470	5.54
3. มีงานทำแน่นอน	0.7794	0.5204	4.01
4. เรียนจบง่าย	0.7391	0.4869	7.76
5. ผลการเรียนดี	0.6244	0.6269	5.93
6. ได้ทำประโยชน์	0.7388	0.5959	4.95
7. มีเวลาส่วนตัว	0.6621	0.5603	7.38
8. ได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	0.7676	0.5805	6.52
9. ได้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ	0.8430	0.5711	7.93
0.* ทำงานเบา	-0.4362	0.5267	9.63
1. ทำงานแข่งกับเวลา	0.2418	0.5074	8.09
2. ได้ทำงานที่มีความปลอดภัย	0.7713	0.4761	6.12
3. เป็นผู้นำ	0.7154	0.6569	8.88
4. ใช้สมอง	0.8738	0.6917	8.95
5. ใช้การตัดสินใจ	0.7438	0.6377	7.04
3. ทำให้เป็นผู้รอบรู้	0.7485	0.6586	7.17
7. มีประสบการณ์ชีวิต	0.7461	0.6147	6.30
3. ใช้ความเจริญก้าวหน้าทางฯ	0.7726	0.4996	4.23
๖. มีการฝึกภาคปฏิบัติ	0.8353	0.5111	5.27
๖. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อย	0.4693	0.3371	6.37
ค่าความเชื่อมั่น (α)	0.9386	0.9135	

ปรับแก้ข้อความหลังทดลองใช้เครื่องมือเนื่องจาก ค่า r ติดลบ วิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อ 25 % กลุ่มสูง เปรียบเทียบ 25 % กลุ่มต่ำ $t > 1.75$ เป็นค่าที่ข้อนั้นสามารถจำแนกเจตคติได้ ี่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา
2. ดร.ฉันทนา จันทวงศ์
หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา
3. ดร.เพ็ญใจ สัตยุดม
อาจารย์พิเศษผู้เชี่ยวชาญสาขาการพยาบาลชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา
4. คุณดรรรชนี ถิรารักษ์
หัวหน้ากลุ่มงานพยาบาล โรงพยาบาลอ่าวอุดม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี